

**A Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes
pusztái (HUBN20040) kiemelt jelentőségű
természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Eger, 2021

Készítette:
Bükk Nemzeti Park Igazgatóság

Elérhetőségei:
Postacím: 3304 Eger, Sánc u. 6.
Tel: 36-412-571; Fax: 36-412-791
e-mail: titkarsag@bnpi.hu
honlap: www.bnpi.hu

Felelős tervező:
Schmotzer András

Közreműködő kutatási partner:
Bioaqua-Pro Kft.
Postacím: 4032 Debrecen, Soó Rezső u. 21.
e-mail: info@bioaquapro.hu
honlap: www.bioaquapro.hu

Közreműködő szakértők:
Dr. Barina Zoltán
Borbáth Péter
Ferenc Attila
Dr. Gulyás Gergely
Harmos Krisztián
Dr. Kiss Béla
Dr. Müller Zoltán
Schmotzer András
Sasvári János
Tóth László

Térképeket készítette:
Kalmár Zsuzsanna

Fotókat készítette:
Schmotzer András

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	5
1. A terület azonosító adatai	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód	6
1.3. Kiterjedés	6
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	6
1.4.1. Jelölő élőhelyek	6
1.4.2. Jelölő fajok	6
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások	8
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	8
1.7.2. Településrendezési eszközök	8
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek	8
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek	9
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	9
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv	9
2. Veszélyeztető tényezők	9
3. Kezelési feladatok meghatározása	13
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	13
3.1.1. Fő célkitűzések	13
3.1.2. További célok	14
3.2. Kezelési javaslatok	14
3.2.1. Élőhelyek kezelése	19
3.2.1.1. KE-1 kezelési egység: Szikes puszták és mocsarak	19
3.2.1.2. KE-2 kezelési egység: Hamvajárás gyepterületei (természetvédelmi gyepkezelés)	23
3.2.1.3. KE-3 kezelési egység: Szántóterületek	29
3.2.1.4. KE-4 kezelési egység: Árkok, csatornák	31
3.2.1.5. KE-5 kezelési egység: Erdők, erdősávok	34
3.2.1.6. KE-6 kezelési egység: Utak, telephelyek, kubikgödrök	36
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	38
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	38
3.2.4. Kutatás, monitorozás	39
3.2.5. Mellékletek	40
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	43
3.3.1. Agrártámogatások	43
3.3.2. Pályázatok	47
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	49
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	49
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	49
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	51
4. Felhasznált irodalom	52
5. Térképek	53

6. Fotódokumentáció	64
7. Jóváhagyó nyilatkozat.....	66

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve és típusa:	Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-----------------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBN20040
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	1817,09 hektár
--------------------------------	----------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2019. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek¹ (kiemelt jelentőségű élőhely*)

- 1530* Pannon szikes sztyeppek és mocsarak
- 6250* Síksági pannon löszgyepek

1.4.2. Jelölő fajok

- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű faj:

- dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat, és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Átány	Heves	570,08	31,37	11,31

¹ A Natura 2000 adatlapon (SDF) szereplő „oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoetes macrospora* vegetációval” (3130) élőhelytípus átsorolása javasolt „NP” (not present) kategóriába

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Hevesvezekény	Heves	233,15	12,83	11,78
Kisköre	Heves	38,28	2,1	0,55
Kömlő	Heves	219,83	12,09	4,46
Tarnaszentmiklós	Heves	757,38	41,68	21,65
Összesen:		1817,09	100	

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha) / átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
országos jelentőségű védett természeti terület	258/TK/93	Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet	1804,12 (99,3%)	9/1993. (III. 9.) KTM rendelet; 15/2005. (VII. 14.) KvVM rendelet
különleges madárvédelmi terület	HUBN10004	Hevesi-sík	1817,09 (100%)	14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet
ex lege kunhalom	-	Balog-halom	-	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
Nyilvántartott régészeti lelőhely	28791	Raglovics-tábla (Átány)	0,2	-
Nyilvántartott régészeti lelőhely	28791	Nyári-járás (Hevesvezekény)	0,2	-
Nyilvántartott régészeti lelőhely	59889	Hamvajárás (Tarnaszent-miklós)	0,25	-
Nyilvántartott régészeti lelőhely	59890	Hármas-halom (Tarnaszent-miklós)	0,88	-
ökológiai hálózat	-	magterület	1808,49 (99,5%)	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
		Összesen:	1808,49 (99,5%)	

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervét a többször módosított 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete tartalmazza. A tájvédelmi körzet 1993-ban kihirdetett területe bővült a tervezési terület vonatkozásában is a 15/2005. (VII. 14.) KvVM rendeletnek megfelelően. A tervezési terület öt ingatlan kivételével (Kisköre 0340/3 és Tarnaszentmiklós 055, 058/2, 058/3, 0151/3) átfed az országos védett természeti területtel (az átfedés mértéke 99,3%).

1.7.2. Településrendezési eszközök

Település	Típus	Határozatszám
Átány	településszerkezeti terv és helyi építési szabályzat	108/2003 (VII.25.) hat.; 14/2003 (VII.30.) rend.
Hevesvezekény	településszerkezeti terv és helyi építési szabályzat	57/2005.(VI.29.) hat.; 5/2005.(VI.29.) rend.
Tarnaszentmiklós	nem áll rendelkezésre	

A szabályozási tervek, illetve településfejlesztési koncepciók a tervezési területre vonatkozóan semmilyen olyan fejlesztési irányt nem jelölnek meg, amely a Natura 2000 célkitűzések megvalósításával összeegyeztethetetlen lenne.

Az érintett települések településrendezéssel kapcsolatos helyi dokumentumai (határozatok, rendeletek, településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat, településfejlesztési koncepció arculati kézikönyv) nyilvánosak, jórészt szabadon elérhetők a települések honlapjain, illetve az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) honlapján (<https://www.teir.hu/>).

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Erdőtervezési körzet neve	Érintett települések (teljes körű felsorolás)	Aktuális erdőterület (ha) ²	Erdőtervezés éve
Hatvan-Hevesi körzet (régii törzskönyvi száma: 17/2008.)	Átány	3,41	2019. január 1. – 2028. december 31.
	Kömlő	17,74	
Kiskörei körzet	Tarnaszentmiklós	4,19	2019. január 1. – 2028. december 31.
Összesen:	-	25,34	-

A Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal (továbbiakban: erdészeti hatóság) az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (Evt.) 33. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.)

² Az adat a tervezési területtel átfedő területértéket mutatja (hektárban)

FM rendelet (továbbiakban: Vhr.) 6. számú mellékletében foglaltaknak megfelelően végezte el a Kiskörei és a Hatvan-Hevesi erdőtervezési körzetre vonatkozó erdőtervezési tevékenységet.

1.7.4. Tájégségi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tájgségi vadgazdálkodási terv az agrárminiszter 11/2018. (VII. 3.) AM rendeletében („a Duna–Tisza közti Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájgségeinek vadgazdálkodási tervéről”) került kihirdetésre.

A tervezési terület a 310. azonosítóval rendelkező „Mátra-alja-Dél-hevesi vadgazdálkodási tájgség” részét képezi (az Országos Vadgazdálkodási Adattár alapján (<http://ova.info.hu/ujvtajak.html>)).

A tájgségen belül a tervezési terület összesen három vadgazdálkodási egységet (vadászterületet) érint:

- 703950 – Átányi Vadásztársaság (Átány)
- 704050 – Forrás Vadásztársaság (Heves)
- 704850 – Pélyi Tiszatáj Vadásztársaság (Pély)

A vadászat és vadgazdálkodás kereteit az egyes vadászterületekre konkrétan meghatározó vadgazdálkodási üzemtervek 2037.02.28-ig érvényesek. Az üzemtervek a Heves Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Földművelésügyi Osztályán érhetők el.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A tervezési területen nincs nyilvántartott halgazdálkodási vízterület.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a Tisza vízyűjtő 2-9. azonosítóval rendelkező „Hevesi-sík” alegységekhez tartozik (1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat alapján):

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

Az Országos Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, illetve a részvízyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálatát Magyarország 2015. december 22-ig elkészítette, melyet a Kormány 1155/2016. (III.31) Korm. határozattal fogadott el.

A részvízyűjtő-gazdálkodási terv dokumentáció 2016. áprilisban készült el (készítette: Közép-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság).

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A08	Gyepterület kaszálása vagy vágása	M	15	<u>Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*)</u>

³ Magyarázat: H (high) – magas; M (medium) – közepes; L (low) alacsony

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				A tradicionális legeltetési hasznosítást több gyeprészen felváltotta a gépi kaszálás, mely a padkás szikesek esetén a természetes mikroformák pusztulásával, így a szikes növényzeti mozaikok leromlásával jár.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	5	<u>Pannon szikes sztyepppek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A taposott helyeken a gyepterület szerkezete és fajkészlete átalakul, foltokban gyomnövények veszik át az uralmat.
A10	Extenzív legeltetés vagy alullegetetés	M	30	<u>Pannon szikes sztyepppek és mocsarak (1530*)</u> A tradicionális legeltetési hasznosítást több gyeprészen felváltotta a gépi kaszálás. a szikesek fajkészlete a legelés megszűnte és visszaszorulása miatt elszegényedik.
A15	Mezőgazdasági talajművelés (pl. szántás)	L	0,1	<u>Pannon szikes sztyepppek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A művelési gyakorlat során több esetben a gyepterület elszántása figyelhető meg. Ebből következően a gyepek kiterjedése csökken.
A20	Műtrágya kijuttatása mezőgazdasági területre	M	2	<u>Pannon szikes sztyepppek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A művelési gyakorlat során több esetben a gyepterület szegélyének pár méteres (5-30 méteres) elszántása figyelhető meg. Ebből következően a gyepterület kiterjedése csökken, a műtrágya bemosódása miatt

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				gyomos gyepszegélyek alakulnak ki.
E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak)	L	2	<u>Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), dunai tarajosgötte (<i>Triturus dobrogicus</i>)</u> A tervezési területen áthaladó közutaknál veszélyt jelent a gázolás.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	L	0,1	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A környező agrárterületeken és árokpartokon erőteljesen terjed a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>), mely már a tervezési terület szikes és löszös gyepjében is megtelepedett (elsősorban a vonalas létesítmények, utak, csatornák irányából terjed). A facsoportokból, műút szegélyek felől terjed az érintkező gyepre a mirigyes bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), mely különösen a löszös gyepekben okoz jelentős problémát.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	5	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A gyepeken elsősorban a keskenylevelű ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>) terjedő foltjai veszélyeztetik a gyep természetes állapotát. A csatornák, árkok, illetve az egykori tanyahelyek felől a fehér akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>), a gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>), a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>) és az amerikai kőris (<i>Fraxinus</i>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				<i>pennsylvanica</i>) előre-törése figyelhető meg.
I04	Problémát jelentő őshonos növény- és állatfajok	L	0,1	<u>Síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> A löszgyepeken megjelentő siska nádtippán (<i>Calamagrostis epigeios</i>) jelentős faj-szegényedéshez vezet.
L03	Szerves anyag felhalmozódása	M	5	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*)</u> Az élőhelykezelések elmaradásával együtt jár az állományok leromlása, degradálódása (pl. fajszám csökkenése, specialista fajok visszaszorulása).
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében	L	5	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), síksági pannon löszgyepek (6250*)</u> Az alul hasznosítás miatt egyes ruderális magaskórós fajok megjelenhetnek a gyepekben (függetlenül azok típusától), mely a növényzet leromlásához, degradálódásához vezet.
L01	Természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, <u>kiszáradás</u> , elsüllyedés, szikesedés)	H	25	<u>vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>)</u> A tervezési területen a vizes élőhelyek (szikes mocsarak, Görbe-ér, belvízelvezető csatornák) korai kiszáradása kedvezőtlenül hat a faj életmenetére.
F09	Háztartási/rekreációs létesítményi hulladék/szemét elhelyezése és kezelése	L	0,01	<u>Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*)</u> Az illegális hulladéklerakás a Poroszló 016/2j és a 016/2h helyrajzi számok Poroszlóhoz

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ³	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				közelebb eső részein, a tervezési határainak közelében jelent gondot. A kommunális hulladék az érintkező szikes gyepek, mocsarak természeti állapotát károsan befolyásolják.
Jövőbeli potenciális hatás:				
A02	Művelési mód változása	M	-	<u>Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*)</u> Az állattartás intenzitásának bármi irányba történő változása potenciális veszélyeztető hatásként jelentkezik (lásd alul és túllegeltetést, intenzív legeltetési módok megjelenése).
K05	Víztestek fizikai változása	M	5	<u>Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), dunai tarajosgötte (<i>Triturus dobrogicus</i>)</u> Potenciálisan a vízügyi beavatkozások veszélyeztethetik a faj állományait (csatornák, illetve a Hanyi-ér medrének kotrása)

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3.1.1. Fő célkitűzések

- A területen található, hagyományos tájhasználatot reprezentáló szikes- és löszgyepek fenntartása, a legeltetés és kaszálás idő- és térbeli mozaikoltságának fenntartásával;

- A vizes rekonstrukcióval érintett terület egységen (Hamvajárás) a víz visszatartás biztosítása; a mocsári, mocsárréti elemek életfeltételeinek biztosítása érdekében.
- Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása/helyreállítása:
 - pannon szikes sztyeppék és mocsarak (*1530)
 - síksági pannon löszgyepek (*6250)
 - vöröshasú unka (*Bombina bombina*).

3.1.2. További célok

- A legelő állatfajok tekintetében prioritást élvez a szarvasmarha, a juh és a ló;
- A gyepek fenntartásához szükséges, legeltetéshez kapcsolódó táji elemek (pl. kutak és itatók) fenntartása, szükség szerinti fejlesztése;
- A gyepek részarányának növelése, az arra alkalmas szántóföldek visszagyepesítésével; A zárványt képező szántóterületeken csökkenteni kell a vegyszerhasználatot, támogatni kell az alternatív, illetve integrált növényvédelmi rendszereket;
- A gyepeken felverődő szúrós legelőgyomok arányának csökkentése, előtérbe helyezve a mechanikus gyomirtást;
- A szikes gyepeken felverődő, gyomként jelentkező nád (*Phragmites australis*) mechanikus visszaszorítása legeltetéssel és tisztító kaszálással;
- A területen megtalálható fasorok, erdősávok fenntartása, felújítása, előtérbe helyezve az erdőgazdasági tájra jellemző, honos fafajokat (pl. kocsányos tölgy, mezei szil, mezei juhar, magyar kőris);
- A területen előforduló szikes mocsarak, mocsárrétek és a másodlagos vizes élőhelyek (belvizes szántók, kubikgödrök) vízellátottságának a biztosítása, a gyepeken található belvíz lehetőség szerinti megtartásával, elsősorban a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) élőhelyeinek biztosítása érdekében.

3.2. Kezelési javaslatok

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg, melyeket hasonló jellegű élőhelyfoltok alkotnak. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlan-nyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat attól jelentősen eltérhet.

A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, tartalmaznak jelölő és nem jelölő élőhelytípusokat egyaránt. Mivel a tervezési terület igen mozaikos (összesen 1202 élőhelyfolt került elkülönítésre az élőhelytérképezés során), így a kezelési egységekbe beletartoznak olyan kisebb kiterjedésű élőhelyek is, melyeket a nagyobb egység részeként kell értelmezni (pl. gyepterületeken található facsoportok, mocsárfoltok illetve mezőgazdasági területek közötti és azokat határoló utak, csatornák).

A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyek a jelölő élőhely és/vagy a faj megőrzése érdekében javasolunk, illetve az élőhelyfejlesztési lehetőségekre is kitérünk.

Fontos a jogszabályokban nevesített, kötelezően betartandó előírások és az önkéntes előírás-javaslatok elkülönítése. A fenntartó kezeléseknél már jogszabályokkal meghatározott érvényes szabályozási rendszerek is működnek (pl. a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának

földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet, illetve az országos védett természeti területre vonatkozó természetvédelmi kezelési terv).

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. bekezdése alapján „A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési egységek és a hozzájuk rendelt kezelési javaslatok meghatározásánál tekintetbe vettük a jelölő értékek megőrzését szolgáló egyéb területrészeket és szempontokat is (pl. a fajok élőhelyével szomszédos, csatlakozó területrészeket, az egyes állományok közti összeköttetést biztosító folyosókat, a közösségi jelentőségű faj számára alkalmas élőhelyek védelmét és fejlesztési lehetőségét, a potenciálisan jelölő élőhelyé fejleszthető területeket). Egyes kezelési egységeknél a megfogalmazható természetvédelmi célok, illetve az erdők jelenlegi üzemmód szerinti besorolása figyelembevételével alternatív kezelési irányvonalakat is meghatároztunk.

A kezelési egységek elhelyezkedését a 3.2.5. pontnál szereplő térképmelléklet mutatja.

A kezelési egységekre (KE) vonatkozó részletes kifejtését megelőzően a teljes tervezési terület vonatkozásában megadjuk a gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatokat (A. pont), a gazdálkodáshoz köthető, általános javaslatokat (B. pont) és a kötelezően betartandó előírásokat (C. pont).

A.) Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok:

- A tervezési terület belterületbe vonása, azon lakó-, üdülő- vagy iparterület kijelölése az ilyen besorolású területek bővítése nem javasolt.
- Új bányatelek kialakítása és egyéb infrastrukturális fejlesztés nem kívánatos.
- A közlekedést, hírközlést szolgáló, közvetlenül az élőhelyek kezeléséhez nem köthető ingatlanokon a természetvédelmi kezelési javaslatoknak figyelembe kell vennie a kiadott engedélyekben szereplő előírásokat (pl. vezetékek karbantartására vonatkozó előírásokat). A javaslatok itt leginkább arra vonatkoznak, hogy a szükséges – és legtöbbször a kezelők számára előírt – karbantartási munkák során a természeti károk és a környezeti terhelés minimális mértékűre csökkenjen.
- Természetvédelmi infrastruktúráként csak az élőhelyek kezelését (lásd gyepfenntartás) és a terület hatósági megjelölését, valamint a természetvédelmi célú oktatást, nevelést, bemutatást szolgáló létesítmények helyezhetők el.
- A tervezési területet bármilyen formában érintő fejlesztés vagy jelentősebb volumenű karbantartási munkák előtt az érintett nemzeti park igazgatóságot (Bükki NPI) értesíteni szükséges

A közlekedési folyosók (pl. stabilizált utak) és egyéb vonalas létesítmények (elektromos légvezetékek, légvezetőken futó telefonkábel) karbantartása során (amellett, hogy a fenntartók/szolgáltatók a műszaki-üzembiztonsági szempontok maximális érvényesítésére kötelezettek/jogosultak) a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében a következő általános kezelési javaslatokat szükséges figyelembe venni:

- A tevékenységet a természeti értékek legnagyobb kímélete mellett javasolt végezni.
- A kivitelezési tevékenységek területigényét a védett és a Natura 2000 területek közelében a műszakilag indokolható legkisebb térmértékre ajánlott csökkenteni.
- Törekedni kell a területen lévő vegetáció minél nagyobb arányú megtartására.
- A tevékenység során szükségessé váló cserjeirtást, fakivágást fészkelési időszakon kívül, augusztus 15. és március 15. között javasolt végezni.
- A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedését, terjedését kaszálással javasolt megakadályozni.
- Az idegenhonos fafajok (főleg az akác) eltávolítása szükséges a területről, mechanikai és vegyszeres védekezéssel.
- Növénytelepítés esetén a tájra jellemző, területen őshonos, valamint a potenciális vegetációnak megfelelő növényfajokból javasolt válogatni.
- A kivitelezési munkák megkezdése előtt a nemzeti park igazgatóságot értesíteni szükséges.

B.) Gazdálkodáshoz köthető, általános javaslatok:

A kezelési javaslatok meghatározásánál szerepeltettük a területre vonatkozó jogszabályokat, melyek a terület használatával kapcsolatosan betartandóak (pl. természetvédelmi kezelési terv előírásai), az azokban foglalt kötelezően betartandó tevékenységeket, kezeléseket itt nem ismételtük meg. Törekedtünk az adaptív kezelést biztosító előírás-javaslatok olyan meghatározására, melyek lehetőség szerint a gazdálkodás során betarthatóak és az aktuális támogatási rendszerrel összhangban vannak.

Gyepgazdálkodás

A gyepgazdálkodás során biztosítani szükséges a mozaikos szerkezetű, nyílt pusztai táj egységes arculatának fenntartását, az ebbe szervesen illeszkedő, ember alkotta tájelemek megőrzését. A természetes és természetyszerű élőhelyek, társulások megőrzése az extenzív gyepgazdálkodással valósítható meg. A tervezési területen egészére vonatkozóan nem adható meg sem a kaszálás, sem pedig a legeltetés prioritásként. Míg a mozaikos (esetenként padkás) szikeseknél a legeltetés biztosítja a természetes állapotok fenntartását, addig az érzékenyebb élőhelytípusoknál (pl. löszgyep fragmentumok) a kaszálás a kedvezőbb hasznosítás. A két kezelési mód együttes használata (pl. a gyepek őszi átlegeltetése) is a természetvédelmi célok megvalósulását szolgálhatják. A meglévő legeltetési infrastruktúra fenntartandó, illetve fejlesztés (lásd KE-2) is megfontalmazásra került.

Erdőgazdálkodás

Az erdőtervezett területek kiterjedése alacsony (25 hektár), azonban természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőséggel bírnak, kiemelten a fán fészkelő – egyben az átfedő különleges madárvédelmi terület – jelölő és védett madárfajai szempontjából. A legfontosabb erdőkezelési intézkedések a honos fafajú állományoknál az idős faállományok, faegyedek

megőrzése, az állományokba behatoló intenzíven terjedő és inváziós fafajok visszaszorítása, az elegyesség biztosítása a felújítások során és az erdőszerkezeti mutatók (pl. holtfa jelenléte, cserjés szegélyek kialakítása) javítása. A meglévő idegenhonos állományoknál a fafajcserés szerkezet-átalakítás fokozatos végrehajtása javasolt. A meglévő fásítások természetsszerű kezelésével számos természetvédelmi célkitűzés is megvalósítható (kiemelten a terület különleges madárvédelmi területtel való átfedésére). Itt kiemelten jelentkezik a tervezési területen megtalálható fasorok, erdősávok fenntartása, felújítása, előtérbe helyezve az erdőgazdasági tájra jellemző, honos fafajokat (pl. kocsányos tölgy, mezei szil, mezei juhar, magyar kőris). A nyílt pusztai táj, az azokhoz köthető nyílt élőhelyekhez köthető élővilág védelme érdekében – figyelembevéve a védett terület természetvédelmi kezelési tervében is megfogalmazott célkitűzéseket – a területen az erdősítés – kivéve a már jelzett szárnyékerdők, útmenti fásítások felújítását és telepítését – nem támogatott.

Vadgazdálkodás

A vadgazdálkodás feladatai a meglévő vadászati berendezésekkel magvalósíthatók, további vadászati infrastruktúra-fejlesztés nem indokolt. A szegélyélőhelyek (mezsgyék, cserjesávok és fasorok), mint vadbúvók, kímélete, fejlesztése (felújítása) kiemelten fontos az apróvad megőrzése, állományának fejlesztése szempontjából (mely közvetve az átfedő különleges madárvédelmi terület célkitűzéseit is szolgálja).

Vízgazdálkodás

Kiemelt feladatot jelent a belvízelvezető csatornákat kísérő parti növényzetben az idegenhonos gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) visszaszorítása, terjedésének a megakadályozása.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervben⁴ az alábbi intézkedések vonatkoztathatók a tervezési terület belvízelvezető árkaira, csatornáira:

- (6.3a intézkedés): Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása
- (6.4 intézkedés): Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja
- (6.5 intézkedés): Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
- (6.12.3 intézkedés): Mederben lévő létesítmények átépítése, karbantartása, beleértve a természet közeli megoldások, anyagok alkalmazását
- (23.2 intézkedés): Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében.

C) Kötelezően betartandó előírások:

A legfontosabb kötelezően betartandó előírásokat az egyes kezelési egységek (KE) ismertetésénél adjuk meg. Az alábbi két ágazati előírást a kezelési egységek (KE) részletezésénél már nem ismételtük, mivel ezek a teljes tervezési területre vonatkozhatnak.

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 5§ 1) bekezdése alapján földhasználó köteles a termőföldet művelési ágának megfelelő termeléssel hasznosítani, vagy termelés

⁴ http://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/E630AB8C-3D5F-4C7C-84C2-FA11AE2969C5/VGT2_2-9%20%20Hevesi-sik_vegleges.pdf alapján

folytatása nélkül a talajvédelmi előírások betartása mellett a gyomnövények megtelepedését és terjedését megakadályozni (hasznosítási kötelezettség).

Az erdők fenntartására és a bennük folytatott gazdálkodásra, kezelésre vonatkozó általános (kötelezően betartandó) szabályokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény, valamint a végrehajtására kiadott 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet rögzíti.

A 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján a földhasználónak védekezési kötelezettsége van a területen található selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állománnyal kapcsolatban. Mivel a faj az Európai Unió inváziós listájára is felkerült, így az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet előírásait is figyelembe kell venni.

Az érintett vízfolyásszakaszokon a kezelőnek – az 1995. évi LVII. törvényben, a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendeletben, a 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendeletben, a 223/2014. (IX.4.) Korm. rendeletben és a 83/2014. (III.14.) Korm. rendeletben foglaltak megfelelően – a szükséges munkákat el kell végeznie.

A felszín alatti vizek védelmére az alábbi hatályos jogszabályokat is figyelembe kell venni:

- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről különös tekintettel a település ivóvízbázisára és a strandi kutakra.
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről
- 27/2004. (XII.25.) „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” szóló KvVM rendelet

A tervezési területen található nyilvántartott régészeti lelőhelyeken a 2001. évi LXIV. tv. előírásai alapján régészeti kutatás, vagy földmunkával járó tevékenység csak az örökségvédelmi hatósággal előzetesen egyeztetett és jóváhagyott módon végezhető.

A tervezési területen a fentieken túl a természetvédelmi hatóság a fokozottan védett fajok egyedeinek védelme érdekében – a Tvt. 44. §. (5) bekezdésében és a 12/2005. (VI.17.) KvVM rendelet 2. §-a alapján – az egyes fokozottan védett növény- és állatfajok élőhelyén és élőhelye körül korlátozást rendelhet el, ha a tervezett/várható használati mód, gazdálkodási tevékenység a fokozottan védett faj egyedének vagy állományának zavarásával, veszélyeztetésével, károsításával, elpusztulásával járna. A korlátozás elrendelését a természetvédelmi hatóság egyedi határozatban rendeli el (területi korlátozás lehatárolásával, védőzóna meghatározásával, időbeli hatály megadásával).

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1.KE-1 kezelési egység: Szikes puszták és mocsarak

a) A kezelési egység meghatározása:

A kezelési egységbe soroltuk a tervezési terület nagy egybefüggő gyepterületeit, függetlenül azok társulástani besorolásuktól. Jobbára szikes puszták, löszgyepek, szikes mocsarak, mocsárrétek és magassásosok sorolhatók ehhez a kezelési egységhez, melyek legtöbbször mozaikkomplexet képeznek. A gyepeken található kisebb szárnyékerdők, cserjés foltok is ide kerültek besorolására. A speciális élőhelykezelési feladattal bíró hamvajárási egység külön kezelési egységként (lásd KE-2) lett lehatárolva.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), Vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hídörös, mételykörös mocsarak (B3), Nem zsombékoló magassárrétek (B5), Fragmentális mocsári-és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), Ürmöspuszták (F1a), Cickórós puszták (F1b), Szikes rétek (F2), Padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete (F5), Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek (H5a), Jellegtelen üde gyepek (OB), Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), Magaskörös ruderalis gyomnövényzet (OF), Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet (OG), Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok (P2c), Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (S7) / Natura 2000 élőhelytípusok: Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*).
- érintett közösségi jelentőségű fajok: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), kiskécske (*Cirsium brachycephalum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), molnárgörény (*Mustela eversmannii*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)
- érintett földrészetek: Átány: 0120, 0122, 0124, 0148, 0116/1, 0116/10*, 0116/3*, 0116/4, 0116/5*, 0116/7*, 0116/8*, 0121/3, 0121/5, 0121/6, 0121/9*, 0123/3*, 0123/4*, 0129/1, 0129/10, 0129/11*, 0129/5*, 0129/6*, 0129/7*, 0129/8, 0129/9, 0130*, 0131/1*, 0131/14, 0131/15, 0131/4*, 0131/5, 0131/6, 0131/7, 0131/8*, 0146/1, 0146/2*, Hevesvezekény: 0106, 0112, 0102*, 0103*, 0104/a, 0104/b*, 0107*, 0108/1a*, 090/a, 090/b*, 091*, 092/a, Kömlő: 0237, 0238, 0211/18*, 0211/19*, 0211/20*, 0211/23*, 0211/24, 0211/25*, 0211/26*, 0211/27*, 0239/1, 0239/2, 0239/3, 0239/4, 0239/5, 0239/6, 0240*, 0241/1, 0241/2, 0243/1, 0243/2*, 0243/3*, Kisköre: 0344, 0345, 0340/3, 0346/2, 0354/2*, Tarnaszentmiklós: 0157/1, 0184/1*, 0188/2*, 0188/3, 035/1*, 036/1, 037/10*, 037/8*, 046/2*, 056/2*, 056/3*, 057/1a*, 057/1c, 057/6*, 085/1*, 092/1a, 092/1b*, 094/3a*, 094/3b*, 094/3c*, 094/4a*, 094/4b, 094/4c, 095/a, 095/b, 095/c (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészetek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területen található, hagyományos tájhasználatot reprezentáló szikes- és löszgyepek fenntartása, a legeltetés és kaszálás idő- és térbeli mozaikoltságának fenntartásával. A gyepterületek összterjedése nem csökkenhet, a gyepek feltörése nem támogatható a tervezési

területen, révén jelölő élőhelytípust reprezentál, másrészt országos védett területtel fed át. A kezelési egységet képező gyepterületek kiterjedése növelhető, egyrészt a gyepek elszántásból adódó területek kimérését követő ismételt gyephasznosítással, másrészt fejlesztési lehetőségek is megfogalmazásra kerültek (lásd a KE-3-nál ismertetett javaslatokat).

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). A gyepekre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.1.1.) az alábbiak:

- *„Gyepgazdálkodás elsősorban a gyeptípushoz igazodó legeltetéssel, kaszálással, természetkímélő használatlal történhet.*
- *A gyepek juh, szarvasmarha, ló legeltetésével vagy kaszálással hasznosíthatók.*
- *A gyepeken tartható maximális állatlétszámot az egyes területek vonatkozásában a gyepek eltartóképességének figyelembevételével kell meghatározni, azonban nem haladhatja meg az 1 számosállat/ha sűrűség értéket.*
- *Új legelőberendezések létesítése az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon történhet.*
- *Gyepterületen gépi munkát csak szilárd, száraz talajon szabad végezni.*
- *Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók.*
- *Kaszálógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.*
- *A kaszálók területének 2%-án kaszátlan sávot kell meghagyni éves váltással.*
- *Az elgyomosodott gyepterületek állapotának helyreállítása érdekében az igazgatósággal előzetesen egyeztetve gazoló kaszálásokat kell alkalmazni.*
- *Gyepeken szerves trágya és talajjavító anyag deponálása tilos.”*

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

3. § (1) *A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.*
 - (2) *Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.*
 - (3) *A gyepterület túllegeltetése tilos.*
 - (4) *A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.*
 - (5) *Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürületekből származhat, trágya kiszórása tilos.*
4. § (1) *A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.*
 - (2) *A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.*
 - (3) *Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.*

- (4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:
- a) a nád irtásához, valamint
- b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.
- (5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.
5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.
- (2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.
- (3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.
- (4) Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

A 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján a földhasználónak védekezési kötelezettsége van a területen található selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állománnyal kapcsolatban. Mivel a faj az Európai Unió inváziós listájára is felkerült, így az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet előírásait is figyelembe kell venni.

További, kötelezően betartandó előírásokat tartalmaznak a nemzeti park igazgatóság által bérbeadott területek esetében a bérleti szerződések.

- Javasolt előírások⁵:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok (Az alábbi pontban csak az előző pontban felsorolt kötelezően betartandó előírásokon túli előírás javaslatokat listázzuk):

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.

⁵ A javasolt leírások a tervezési „Útmutató” 2. sz. melléklete alapján kerültek ismertetésre

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéshez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY45	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges.
GY48	Szakaszoló legeltetés esetén legeltetési terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal
GY57	Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).
GY82	A gyeptet évente legfeljebb kétszer lehet kaszálni.
GY98	A kaszálatlan területet kaszálásonként más helyen történő kialakítása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY128	Kaszálás szárazúzással nem helyettesíthető.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A gyeprekonstrukcióval érintett területrészeknél optimális kezelésként a természetvédelmi célú cserje- és inváziós fásszárú-irtás, valamint a kézi- és kis talajnyomású gépekkel történő őszi kaszálás adható meg. A vizes rekonstrukcióval érintett terület egységeken a kialakított vízkormányzási műtárgyak folyamatos karbantartására, szükség esetén felújítására van szükség. A gyepterületeken foltokban inváziós, illetve intenzíven terjedő fásszárúak jelentek meg, melyek közül legjelentősebb a keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), a mirigyos bálványfa (*Ailanthus altissima*) és a fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*) tényeresése. Az árkok, utak felől pedig a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) terjedése a jelentős. A tájban

erősen terjed az EU inváziós listáján is szereplő selyemkóró (*Asclepias syriaca*) is. Ezen fertőzési gócpontok eltávolítása mechanikus, illetve vegyszeres kezelésekkel kiemelt jelentőséggel bír.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt. Amennyiben új nyári szállás, delelő kijelölése szükséges, akkor azt – lehetőség szerint – úgy kell kialakítani, hogy a legértékesebb gyepterületeket nem érintse.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A tervezési terület gyeptömbje régiós szinten is kiemelkedő értékekkel bír, elsősorban a szikes élőhelyek, kiemelten a mocsarak (Nagy-fertő, Bibic-járás, Bundás-fertő), a padkás szikesek, valamint a löszgyepek tekintetében. A fragmentált dél-hevesi puszták egyik reprezentatív képviselője a tervezési területtel lefedett területegység. Az élőhelytípusra javasolt kezelések a jelenlegi természetesség fenntartását, javulását szolgálják. A legfontosabb kezelési feladatok között jelentkezik az inváziós fás- és lágyszárúak visszaszorítása, terjedésének megakadályozása.

3.2.1.2.KE-2 kezelési egység: Hamvajárás gyepterületei (természetvédelmi gyepkezelés)

a) A kezelési egység meghatározása:

A kezelési egységbe soroltuk a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság által saját vagyionkezelésben kezelt hamvajárási területrészt, ahol a Kékvércse LIFE+ projekt keretében természetvédelmi élőhelykezelés indult meg. A KE-1-hez hasonlóan mozaikos élőhelyeket találunk itt, illetve az egykori rizskalickák helyén kialakult másodlagos szikes rétek is jellemzők. A kezelési egység foglalja magába „*A hosszú távú természetvédelmi területkezelés infrastrukturális feltételeinek megteremtése a Dél-Hevesi Tájegységben*” című Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP; azonosítója: KEHOP-4.1.0-15-2016-00029) pályázat keretén megépülő új állattartó telep területét is (Tarnaszentmiklós 058/1 „g” alrészlet).

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), Vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hídőrös, mételykórós mocsarak (B3), Nem zsombékoló magassásrétek (B5), Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), Ürmöspuszták (F1a), Cickórós puszták (F1b), Szikes rétek (F2), Padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete (F5), Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek (H5a), Jellegtelen üde gyepek (OB), Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), Magaskórós ruderalis gyomnövényzet (OF), Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet (OG), Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok (P2c), Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (S7) / Natura 2000 élőhelytípus: Pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*).

- érintett közösségi jelentőségű fajok: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), kislepkés aszat (*Cirsium brachycephalum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), molnárgörény (*Mustela eversmannii*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)
- érintett földrészletek: Tarnaszentmiklós: 059, 066, 0166, 0167, 0168, 0144/4*, 0161/2*, 0165*, 0186/2, 0186/4, 058/1a, 058/1b, 058/1c, 058/1d, 058/1f, 058/1g*, 058/2*, 062/1a, 062/1b*, 062/1c, 062/1d, 062/1f*, 062/1h*, 063/1a, 063/1b, 063/1c, 063/2a, 063/2b, 063/2c, 064/1a, 064/1b, 064/1d, 064/1f, 064/1g, 064/1h, 064/1i, 064/2, 064/3, 068/a, 068/b*, 068/c, 068/d*, 068/f, 068/g, 068/h, 068/j, 068/k, 068/l, 068/m*, 068/n, 088/1, 090/a, 090/b, 090/c, 090/d, 090/f, 090/h (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területen található, hagyományos tájhasználatot reprezentáló szikes- és löszgyepek fenntartása, a legeltetés és kaszálás idő- és térbeli mozaikosságának fenntartásával.

A Hamvajárás, mint a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet egyik önálló terület egysége 360 hektárt tesz ki, nagyobb részt különböző gyeptípusok összefüggő láncolata, amit kisebb, extenzív módon művelt parcellák tagolnak. A legeltetési állattartás 80-as évektől tapasztalható nagyfokú visszaesése miatt a terület kezelése a mai napig nem megoldott, ennek megfelelően a gyepterületen a degradáció jelei mutatkoznak, ami elsősorban a nád térnyerésében a vegetáció homogenizálódásában nyilvánult meg. Tekintettel a tájtörténeti előzményekre is a terület szinte egészén a területhasznosítás adekvát módszere a legeltetés.

„A kék vércse védelme a Kárpát-medencében” c. LIFE+ projektben a hamvajárási egység kezelésére az alábbi speciális javaslatok kerültek megfogalmazásra, majd pedig ezek gyakorlati alkalmazása valósult meg.

- A projektterület, mint rövid fűvű szikes pusztagyep egyedüli optimális kezelési módja a legeltetés, ennek megfelelően annak minél nagyobb hányadát kell ily módon hasznosítani.
- Az időjárástól és a talajállapottól függően minél korábbi tavaszi kihajtással és a lehető legtovább érdemes legeltetni.
- A legeltetés módja természetvédelmi szempontból irányított pásztoroló legeltetés legyen.
- A legeltetés során törekedni kell a változó intenzitással hasznosított élőhelymozaikok kialakítására (a túllegeltetett foltok – magasabb fűvű kisemlős - és rovarbúvóhelyek).
- A gyakorlatban átlagosan 0.6 NÁE (nagyállat egység)/ha legeltetési nyomás szükségesnek és egyben elégségesnek bizonyul.
- A kaszálást érdemes minimalizálni, és csak foltszerűen, időben a földön fészkelő fajok és a kék vércsék igényeihez igazítva elvégezni. Ennek megfelelően az április végi, esetleg a június végi, július eleji kaszálás lehetséges.
- Fásítás sikeressége csak akkor várható, ha biztosított a megfelelő talaj-előkészítés, a telepítés és az egyedek tartós és hatékony fizikai védelme, valamint a több évig tartó ápolás és vízutánpótlás.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). A gyepekre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.1.1.) az alábbiak:

- „Gyepgazdálkodás elsősorban a gyeptípushoz igazodó legeltetéssel, kaszálással, természetkímélő használattal történhet.
- A gyepek juh, szarvasmarha, ló legeltetésével vagy kaszálással hasznosíthatók.
- A gyepeken tartható maximális állatlétszámot az egyes területek vonatkozásában a gyepek eltartóképességének figyelembevételével kell meghatározni, azonban nem haladhatja meg az 1 szamosállat/ha sűrűség értéket.
- Új legelőberendezések létesítése az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon történhet.
- Gyepterületen gépi munkát csak szilárd, száraz talajon szabad végezni.
- Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók.
- Kaszálógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.
- A kaszálók területének 2%-án kaszátlan sávot kell meghagyni éves váltással.
- Az elgyomosodott gyepterületek állapotának helyreállítása érdekében az igazgatósággal előzetesen egyeztetve gazoló kaszálásokat kell alkalmazni.
- Gyepeken szerves trágya és talajjavító anyag deponálása tilos.”

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

- „3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.
- (2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.
- (3) A gyepterület túllegeltetése tilos.
- (4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.
- (5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kiszórása tilos.
4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.
- (2) A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.
- (3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.
- (4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:
- a) a nád irtásához, valamint
- b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.
- (5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.

5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.
- (2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.
- (3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.
- (4) Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

További, kötelezően betartandó előírásokat tartalmaznak a nemzeti park igazgatóság által bérbeadott területek esetében a bérleti szerződések.

- Javasolt előírások⁶:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok (az alábbi pontban csak az előző pontban felsorolt kötelezően betartandó előírásokon túli előírás javaslatokat listázzuk). Mivel a kezelési egység szántóterületeket is magában foglal, így gyepeken kívül, szántókra vonatkozó előírás javaslatokat is megfogalmaztunk.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéshez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.

⁶ A javasolt leírások a tervezési „Útmutató” 2. sz. melléklete alapján kerültek ismertetésre

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY41	Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha.
GY45	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges.
GY48	Szakaszoló legeltetés esetén legeltetési terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal
GY57	Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható.
GY58	Inváziós növényekkel fertőzött gyepeken csak a mentesítést követően lehet legeltetni.
GY64	Kaszáló sarjülegeltetését a kaszálás napjától számított 30 napon belül nem lehet megkezdeni.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).
GY72	Kaszálás június 15. után lehetséges.
GY82	A gyepet évente legfeljebb kétszer lehet kaszálni.
GY98	A kaszátlan területet kaszálásunként más helyen történő kialakítása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY128	Kaszálás szárzúzással nem helyettesíthető.

Kód	Szántóterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
SZ03	A betakarítást követően tarlóhántás, illetve tarlóápolás végzése.
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ05	Évelő szálás pillangós takarmánynövények betakarítása esetén minden kaszáláskor táblánként legalább 5%, de legfeljebb 10% kaszátlan területet fennhagyása.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve kaszálás azonnali felfüggesztése, majd haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság tájékoztatja a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.

Kód	Szántóterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
SZ39	Kijelölt területen évelő szálás pillangós takarmánynövények (évelő szálás pillangósok, vagy azok keveréke, illetve füves keveréke) termesztése legalább 5 évig.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.
SZ45	Öntözés nem megengedett.
SZ46	Melioráció nem megengedett.
SZ47	Meszezés nem megengedett.
SZ48	Drénezés nem megengedett.
SZ51	Szántó vizes élőhelyé alakítása spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ68	A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amely őshonos cserjékből vagy fákból álló sövény, illetve fasor lehet. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességének biztosítása kizárólag mechanikai eszközökkel.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A gyeprekonstrukcióval érintett területrészeknél optimális kezelésként a természetvédelmi célú cserje- és inváziós fásszárú-irtás, valamint a kézi- és kis talajnyomású gépekkel történő őszi kaszálás adható meg. A gyepterületeken foltokban inváziós fásszárúak jelentek meg, melyek közül legjelentősebb a keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) és a fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*) térnyerése. Az árkok, utak felől pedig a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) terjedése a jelentős. A tájban erősen terjed az EU inváziós listáján is szereplő selyemkóró (*Asclepias syriaca*) is. Ezen fertőzési gócpontok eltávolítása mechanikus, illetve vegyszeres kezelésekkal kiemelt jelentőséggel bír. A javasolt cserjés mezsgyék kialakítása (SZ74 előírás javaslat) részben apróvad-védelmi és fejlesztési intézkedésnek is tekinthető. A szántóterületek elsősorban egyrészt a téli takarmány megtermelésében fontosak, másrészt a gyepesítés révén élőhelyrekonstrukció színhelyei. A kezelési egység területén tervezett kialakítani az állattartó telepet is.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység gyeppé hasznosítású területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt. Amennyiben új nyári szállás, delelő kijelölése szükséges, akkor azt – lehetőség szerint – úgy kell kialakítani, hogy a legértékesebb gyepterületeket nem érintse és a kezelési egység szántóként hasznosított részterületét érintse.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A tervezési terület hamvajárási egységében a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (BNPI) 2013-ban kezdte meg legeltetési állattartásra alapozott élőhelykezelését a közel 360 hektáros egybefüggő területen. „A kék vércse védelme a Kárpát-medencében” c. LIFE+ projektben az

igazgatóság vállalása volt, hogy a pályázat időtartama alatt (2013-2018) a területen megteremti egy eredendően kék vércse védelmi célú komplex területkezelés gyakorlatát, mely kiterjed az optimális gyepterkezelési módszerek alkalmazásától a fészkelőhelyként szolgáló fás vegetációk telepítésének gyakorlatáig terjed. A javasolt kezelési előírás-javaslatok a térségben jellemző gyepterkezelési és szántóhasznosításnál komolyabb korlátozásokat foglalnak magukba, a nevesített természetvédelmi cél megvalósítása érdekében. Jelenleg az igazgatóság a szükséges és optimális legeltetési intenzitást 104 magyar szürkemarha anyatehénnel és szaporulatával biztosítja, kaszálást három területrészen, összességében 6-8 hektáron végez, valamint két helyszínen történt fásítás utógondozása folyik.

3.2.1.3.KE-3 kezelési egység: Szántóterületek

a) A kezelési egység meghatározása:

A tervezési területen előforduló szántóként hasznosított területek – az ingatlan-nyilvántartási adatoktól függetlenül – kerültek lehatárolásra ebben a kezelési egységben. A Hamvajárásba eső szántók, a KE-2 egységben kerültek lehatárolásra (lásd ott).

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1), Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák (T2), Fiala parlag és ugar (T10) / Natura 2000 élőhelytípus: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű faj: molnárgeréze (*Mustela eversmannii*)
- érintett földrészletek: Átány: 0115/, 0116/10*, 0116/11, 0116/12, 0116/2, 0116/3*, 0116/5*, 0116/7*, 0116/8*, 0116/9, 0121/7, 0121/8, 0121/9*, 0123/3*, 0123/4*, 0123/5, 0123/6*, 0129/11*, 0129/12*, 0129/2, 0129/3, 0129/4, 0129/5*, 0129/6*, 0129/7*, 0130*, 0131/1*, 0131/10, 0131/11, 0131/13, 0131/16, 0131/17, 0131/3, 0131/4*, 0131/8*, 0131/9, 0146/2*, 0146/3, 0147/1, 0147/2, 0147/3, Hevesvezekény: 0104/b*, 0104/c, 0107*, 0108/1a*, 0108/1b, 0108/2*, 090/b*, 091*, 092/b*, 093*, Kömlő: 0211/13, 0211/14, 0211/15, 0211/16, 0211/17, 0211/18*, 0211/20*, 0211/25*, 0211/26*, 0243/2*, 0243/3*, Tarnaszentmiklós: 0184/1*, 0188/2*, 035/1*, 035/2, 035/5, 037/10*, 037/11, 037/8*, 046/2*, 056/2*, 056/3*, 056/5, 056/6, 056/7, 056/8, 057/1a*, 057/3, 057/4, 057/5, 057/6*, 094/3b*, 094/3c*, 094/4a* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A védett és Natura 2000 besorolású gyepek elszántása nem megengedett. A zárványt képező szántóterületeken csökkenteni kell a vegyszerhasználatot, támogatni kell az alternatív ill. integrált növényvédelmi rendszereket.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz.

melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). A szántókra vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.1.2.) az alábbiak:

- „Nagy műveletszámú, élőmunka-, vegyszer- és műtrágyaigényű intenzív növénykultúrák termesztése tilos.
- A gabonafélék betakarítása után, a tavaszi vetésű kultúrák előtt a terület 25%-án zöldugart kell meghagyni.
- Műutak szegélyeinek kivételével 6 m széles vegyszermentes táblaszegélyeket kell kialakítani.
- Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszási és betakarítási módszerek és technológiák alkalmazhatók.
- A lucerna területének 2%-án kaszálatlan sávokat kell váltakozó helyen meghagyni.
- Kaszálógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.
- Repülőgépes mezőgazdasági munka az igazgatósággal végzett egyeztetést követően végezhető.
- Magas környezetterhelési kockázattal járó vegyszerek használata tilos.”

A 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján a földhasználónak védekezési kötelezettsége van a területen található selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állománnyal kapcsolatban. Mivel a faj az Európai Unió inváziós listájára is felkerült, így az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet előírásait is figyelembe kell venni.

- Javasolt előírások⁷:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok (az alábbi pontban csak az előző pontban felsorolt kötelezően betartandó előírásokon túli előírás javaslatokat listázzuk):

Kód	Szántóterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ03	A betakarítást követően tarlóhántás, illetve tarlóápolás végzése.
SZ05	Évelő szálas pillangós takarmánynövények betakarítása esetén minden kaszáláskor táblánként legalább 5%, de legfeljebb 10% kaszálatlan területet fennhagyása.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve kaszálás azonnali felfüggesztése, majd haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság tájékoztatja a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.

⁷ A javasolt leírások a tervezési „Útmutató” 2. sz. melléklete alapján kerültek ismertetésre

Kód	Szántóterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
SZ39	Kijelölt területen évelő szálás pillangós takarmánynövények (évelő szálás pillangósok, vagy azok keveréke, illetve füves keveréke) termesztése legalább 5 évig.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.
SZ45	Öntözés nem megengedett.
SZ46	Melioráció nem megengedett.
SZ47	Meszezés nem megengedett.
SZ48	Drénezés nem megengedett.
SZ51	Szántó vizes élőhelyé alakítása spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ68	A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amely őshonos cserjékből vagy fából álló sövény, illetve fasor lehet. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességének biztosítása kizárólag mechanikai eszközökkel.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A szántóterületek gyepesítése a Natura 2000 célkitűzéseket szolgálhatja. A szántóként nyilvántartott szántó művelési ágú területek madárvédelmi funkcióját erősítheti a szántószegélyekbe ültetett honos fafajú cserjések és erdősávok is (lásd SZ74 előírás javaslat).

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési egységgel érintett szántók zárványként jelennek meg a nagy gyepterületeken belül. A kis intenzitással (akár ugarként, parlagként is) hasznosított szántók fontos élőhelyet képeznek, a táji mozaikoltságot erősítik. A megfogalmazott élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok egyrészt a gyepkonverzióra, másrészt fásításra vonatkoznak. Utóbbi esetben ezt inkább vonalas jellegű fejlesztésként javasolt megvalósítani (lásd fasorok, cserjesávok).

3.2.1.4.KE-4 kezelési egység: Árkok, csatornák

a) A kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe lettek lehatárolva a tervezési terület gyepeken futó csatornái, árkai.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), Nem zsombékoló magassásrétek (B5), Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), Jellegtelen üde gyepek (OB), Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet (OG), Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok (P2c), / Natura 2000 élőhelytípus: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű faj: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)
- érintett földrészletek: Átány: 0123/4*, 0129/7*, Hevesvezekény: 0105, 0102*, 0103*, 0108/2*, Kömlő: 0242, Kisköre: 0343, Tarnaszentmiklós: 0144/4*, 0144/5, 0151/1, 0151/3, 0161/2*, 0165*, 057/1b, 062/1b*, 062/1f*, 062/1g, 062/1h*, 068/b*, 068/d*, 068/m* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: nincs érintettség.

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az árkok elsősorban vízgazdálkodási feladatokat látnak el (belvízelvezetési funkcióval). Ezek karbantartását során javasolt időben több évre ütemezni, annak érdekében, hogy az árkok üde mocsárréti elemei és a partélek lösznövényzete regenerálódni tudjon. Általános kezelési javaslatok és irányelvek:

- A legfontosabb a folyó jelenlegi, természeteshez közeli vízdinamikájának a biztosítása. Ezért nem kívánatosak olyan vízügyi beavatkozások, melyek a patak vízjárását jelentős mértékben megváltoztatják.
- A mederben végzett mederbiztosítási, partbiztosítási tevékenységek (kivéve a műtárgyak közvetlen környezetében) kerülendők.
- Amennyiben vízkárelhárítási célból elkerülhetetlen a mederüledék eltávolítása, úgy javasoljuk, hogy legyen egy kivitelezési oldal, mely később fenntartási oldalként funkcionálhat, ill. legyen egy ökológiai oldal, melynek fő szerepe az ökológiai folyosó funkció biztosítása, valamint élőhely biztosítása a vízfolyáshoz és a vízfolyást kísérő növényzethez kapcsolódó életközösségek számára.
- A vízszennyezések elkerülése, mind adminisztratív intézkedéseket (szennyvíz- és csapadékvíz elvezetés hatósági szabályozása), mind az agrár támogatási rendszerek lehetőségeinek kihasználását megköveteli.
- A vízfolyásba felülről érkező tisztított szennyvíz és kommunális települési szennyezés mennyiségének minimalizálása és hosszabb távon való megszüntetése javasolt.
- A területen kívül található szennyvíztelepek hatékonyságának növelése szükséges a vízminőség javítása érdekében.
- A vízparti vegetáció kezelését a konkrét vízügyi célok ismeretében, a helyi viszonyokra alkalmazva, a természetvédelmi célok figyelembe vételével javasolt megvalósítani.
- A tervezett vízkárelhárítási, és vízrendezési fenntartási munkák kivitelezését megelőzően, természetvédelmi-ökológiai szempontokat figyelembe vevő, aktuális vízkárelhárítási és vízrendezési terv készítését és egyeztetését javasoljuk a

működési terület szerint érintett természetvédelmi kezelővel (Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, a továbbiakban: BNPI).

- Az ökológiai vízigény meghatározása és az adott esetben fellépő tápanyagterhelés növekedésének elkerülése érdekében szükséges, hogy az üzemeltetők és a természetvédelmi kezelő (BNPI) illetékes szakemberei közötti folyamatos konzultáció legyen.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). A kivett területekre vonatkozó legfontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.1.4.) az alábbiak:

- *„A vízügyi létesítmények, csatornák karbantartási munkáit csak az igazgatósággal egyeztetett módon szabad végezni.*
- *Gépjárművel közlekedni csak a kataszteri nyilvántartásban szereplő földutakon lehet, tilos felázott útviszonyok miatt a gyepterületeken új nyomok veretése.*
- *A földutakat a használó köteles rendben tartani, azokat nehéz gépjárművel, munkagéppel csak száraz vagy fagyos útviszonyok mellett használhatják”.*

Az érintett vízfolyásszakaszokon a kezelőnek – az 1995. évi LVII. törvényben, a 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendeletben, a 223/2014. (IX.4.) Korm. rendeletben és a 83/2014. (III.14.) Korm. rendeletben foglaltak megfelelően – a szükséges munkákat el kell végeznie

- Javasolt előírások⁸:

Mivel a kezelési egységgel lehatárolt területen a vizes élőhelyek mellett gyepterületek is érintettek, így elsősorban vizes (V) és gyepekre (GY) vonatkozó előírás javaslatok kerültek megfogalmazásra:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéshez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY128	Kaszálás szárzúzással nem helyettesíthető.

⁸ A javasolt leírások a tervezési „Útmutató” 2. sz. melléklete alapján kerültek ismertetésre

Kód	Vizes területekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V01	A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.
V16	A meder kotrásából származó iszap a parton nem deponálható, azt a területről el kell szállítani.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A nagyobb csatornák egyben a térségi vizes élőhelyek vízellátását is biztosítják. A vizes rehabilitációk a térségben lezajlottak, azonban a klímaváltozással járó változásokra (pl. arid időszakok további növekedésével, az élőhelyek kiszáradása is fokozódik) szükséges lesz megoldásokat találni. A csatornák mentén sávokban terjed a gyalogakác, mely potenciális veszélyforrásként jelentkezik. Ennek visszaszorítása indokolt, elsősorban – a vizes élőhely közelsége miatt – mechanikus eszközökkel (ismétlődő cserjeirtás a termésérés megelőző időszakban).

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

További belvízlevezető árkok kialakítása a tervezési területen nem javasolt. Célszerű a meglévő árkok funkciójának felülvizsgálata is. Javasolt azon árkok betemetése, melyek a környező szántóterületek belvízlevezetési funkciójához nem köthetők, de a gyepeken lévő mocsarak kiszáradását fokozzák. Ezen tevékenység tervezését mindenképpen vízügyi – vízgazdálkodási szempontból is elő kell készíteni.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési egységgel érintett szántók általában tömbösen jelennek meg a tervezési területen. A kis intenzitással (akár ugarként, parlagként is) hasznosított szántók fontos élőhelyet képeznek, a táji mozaikoltságot erősítik. A megfogalmazott élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok egyrészt a gyepek konverzióra, másrészt fásításra vonatkoznak. Utóbbi esetben ezt inkább vonalas jellegű fejlesztésként javasolt megvalósítani (lásd fasorok, cserjesávok kialakítása).

3.2.1.5.KE-5 kezelési egység: Erdők, erdősávok

a) A kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe lettek lehatárolva azon fás szegélyélőhelyek, melyek elsősorban a gyepterületeket határolják (többnyire peremhelyzetű fasorok, illetve erdőfoltok). Ezek jelenleg csak részben erdőtervezettek.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), Nemesnyárasok (S2), Egyéb tájidegen lombos erdők (S3), Nem őshonos fajok spontán állományai (S6), Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (S7) / Natura 2000 élőhelytípus: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű faj: nincs érintettség.

- érintett földrészletek: Átány 0145, 0123/6*, 0129/12*, 0131/1*, Hevesvezekény: 092/b*, 093*, Kömlő: 0211/18*, 0211/19*, 0211/20*, 0211/21, 0211/22, 0211/23*, 0211/25*, 0211/26*, 0211/27*, Kisköre: 0354/2*, Tarnaszentmiklós: 0144/4*, 057/6*, 058/1g*, 058/2*, 058/3, 064/1c, 064/1j, 064/1k (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: Átány 7/A, Kömlő 16/A-G, Tarnaszentmiklós 1/B,C,D (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges)

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A fasorok és fásítások esetében legfontosabb erdőkezelői teendő az inváziós fásszárúak visszaszorítása, középtávon a szerkezetátalakítás. Mivel ezen állományok a kijelöléskor is már idegenhonos állományként szerepeltek, így a javaslatok mindenképpen csak távlati fejlesztési lehetőségként jelenhetnek meg. A gyeprre terjedő állományok esetén a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet 5. § (2) bekezdése kötelező előírása az iránymutató („Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos”).

A fás növényzet megtartása kiemelt fontossággal bír (függetlenül fafajösszetételétől), mivel számos ritka és telepesen fészkelő madárfaj – mely egyben az átfedő különleges madárvédelmi terület jelölő faja is egyben – fészkelőhelyeül szolgál.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). Az erdő művelési ágú területekre vonatkozó lefontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.1.3.) az alábbiak:

- „Erdőfelújításra csak őshonos fa- és cserjefajok használhatók. Az ültetési hálózat kialakítása során a természetes mintázatok kialakítására kell törekedni.
- Természetközeli élőhelyeken az erdőfelújítást az élőhely legkisebb bolygatásával kell megvalósítani.
- Erdőápolási és -védelmi munkák során kemikáliák nem használhatók fel.
- Az állományok letermelése egészségügyi vagy fafajcserét szolgáló okok kivételével csak a fokozatos felújulást elősegítő szálalóvágásos vagy felújító vágásos módszer alapján történhet.
- A letermelt területek tuskózása nem megengedhető.
- A fakitermelés munkaműveleteit úgy kell ütemezni, hogy azok a vegetációs időszakon kívülre essenek.

További kötelező előírások a körzeti erdőtervezés során az egyes erdőrészletekre tehetőek meg.

- Javasolt előírások⁹:

⁹ A javasolt leírások a tervezési „Útmutató” 2. sz. melléklete alapján kerültek ismertetésre

Mivel a kezelési egységgel lehatárolt területen a kezelési feladatok az erdőkhöz köthetők, így elsősorban erdős kezelési előírás-javaslatok kerültek megfogalmazásra:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E63	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. [Megjegyzés: a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet 5. § (2) bekezdése alapján ez kötelező előírásként értelmezhető].
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységgel érintett vonalas objektumok részben fás növényzettel borítottak. Élőhelyfejlesztés az idegenhonos fafaj (pl. fehér akác, amerikai kőris, zöld juhar, keskenylevelű ezüstfa) dominanciájával jellemezhető erdőknél nevesíthető. Az erdőtervezett erdők, az idegenhonos fasorok és fásítások esetében legfontosabb erdőkezelői teendő az inváziós fásszárúak visszaszorítása, középtávon a szerkezetátalakítás, ami már mint élőhelyfejlesztés jelentkezik.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

Összességében kis kiterjedésű, de természetvédelmi szempontból jelentős élőhelyfoltok kerültek lehatárolásra a kezelési egység vonatkozásában. A fás-cserjés élőhelyekhez köthető fajok és értékek megőrzése így e kezelési egység védelmén és fejlesztésén keresztül valósítható meg. A megfogalmazott élőhelyfejlesztési javaslatok az élőhelyfoltok természetességének javítását szolgálják (lásd honos fafajú cserjések és erdősávok telepítése; szerkezetátalakítás). Másrészt ezek a jobbára idegenhonos fafajú fásítások az érintkező gyepek természetvédelmi állapotát veszélyeztetik, így terjedésük mindenképp megállítandó.

3.2.1.6.KE-6 kezelési egység: Utak, telephelyek, kubikgödrök

a) A kezelési egység meghatározása:

A területen megtalálható vonalas létesítmények, közutak és burkolatlan dűlőutak, telephelyek (állattartó telepek) és egy kubikgödör tartoznak ehhez a kezelési egységhez. Az állattartó

telepek (lásd Betyár-Páskom) esetében a telephez tartozó degradált gyepek is ezen egység alá lett besorolva.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR élőhelyek: jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC); állóvizek (U9), tanyák, családi gazdaságok (U10), út- és vasúthálózat (U11) / Natura 2000 élőhelytípus: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű faj: vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- érintett földrészletek: Kömlő: 0240*, Tarnaszentmiklós: 055, 0188/2*, 037/8*, 046/2*, 056/3*, 085/1*, 092/1b*, 094/3a* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Eredetüknél fogva heterogén jellegű vonalas létesítmények sorolandók ebbe a kezelési egységbe. Általánosságban megfogalmazható ezen létesítmények esetében azok fenntartásának szükségessége, mely révén a gazdálkodás és/vagy a közlekedés biztosítható a területen. Fontos szempontként jelenik meg, hogy az utak kezelése (javítása, helyreállítása) során a kivitelezett technológia egyeztetésre kerüljön a nemzeti park igazgatósággal (pl. az érintkező cserjés kivágásának az időbelisége tekintetében, az ideiglenes depóniák helyének meghatározása során, általános kármérséklő intézkedések meghatározása stb.).

Az állattartó telepek esetében – függetlenül azok jelenlegi használatától - általános érvényű kezelési elvként fogalmazható azok gyepterületeinek az özönnövény-mentességének a fenntartása. Fontos, hogy az érintkező gyepterületek természeti állapota ne romoljon.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az országos védett terület vonatkozásában kötelező természetvédelmi előírásokat a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete (természetvédelmi kezelési terv) tartalmazza (továbbiakban „R”). A kivett művelési ágú területekre vonatkozó lefontosabb kezelési módok, korlátozások és tilalmak („R” 3.1.4.) az alábbiak:

- *„Gépjárművel közlekedni csak a kataszteri nyilvántartásban szereplő földutakon lehet, tilos felázott útviszonyok miatt a gyepterületeken új nyomok veretése.*
- *A földutakat a használó köteles rendben tartani, azokat nehéz gépjárművel, munkagéppel csak száraz vagy fagyos útviszonyok mellett használhatják.”*

- Javasolt előírások¹⁰:

A kezelési egységgel lehatárolt területek a közvetlen területhasználat szempontjából indifferensek, így a speciális előírás javaslatok nem fogalmazhatók meg.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

¹⁰ A javasolt leírások a tervezési „Útmutató” 2. sz. melléklete alapján kerültek ismertetésre

A kezelési egységgel lehatárolt területek vonatkozásában speciális élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem adhatók meg. Figyelembe véve a terület madárvédelmi terület besorolását is, egyes madárvédelmi fejlesztések (lásd szabadvezetékek földkábelbe fektetése, költőládák kihelyezése /pl. baglyok számára/) a kezelési egységgel lehatárolt területeken is megvalósíthatók.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének jelentőscsökkenésével jár (további beépítés) nem javasolt, ugyanakkor a gazdálkodáshoz elengedhetetlenül szükséges legelőberendezések (pl. épületek, karámok) felújítása, esetleges fejlesztése, továbbiak kialakítása ebben a kezelési egységben megvalósítható. A delelőhelyek árnyaltságát biztosító fasorok, facsoportok telepítése speciális támogatási rendszeren keresztül nagyban segítené a gazdálkodás eredményességén túl a Natura 2000 célkitűzések megvalósulását is (pl. az átfedő különleges madárvédelmi terület jelölő fajai természetvédelmi helyzetének a javítása céljából).

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A vonalas létesítmények részben a fenntartó gazdálkodást (rét-, szántóföldi-, víz-, és vadgazdálkodást) szolgálják, így a megtett előírás-javaslatok a hasznosított területekre vonatkoztatott területekkel összefüggenek. A vonalas létesítmények mindenképp fenntartandók, a gazdálkodást és/vagy a közlekedést szolgálják. A fenntartható, hosszútávú gazdálkodás mai modern viszonyai között sok esetben elengedhetetlen, hogy fejlesztések történjenek az állattartásban. Az állatlétszám esetleges növelése is fejlesztések igényét vonhatja maga után, mely ebben a kezelési egység területén megvalósítható.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Erdősült területek esetén az élőhelyek helyreállítása elsősorban az inváziós fajok visszaszorítására irányuló aktív tevékenységet jelenti (lásd KE-5). Gyepterületek helyreállítása/fejlesztése gyeptípusoktól függően, legeltetéssel, kaszálás, illetve cserjeirtással, inváziós fajok egyedeinek eltávolításával történhet (lásd KE-1, KE-2). A szántóterületek esetében a gyepesítés és a fás szegélyek, fasorok kialakítása (helyreállítása) nevezhető meg élőhelyrekonstrukciós javaslatként (lásd KE-3). A részletesebb élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a fenntartási terv munkarész 3.2.1. pontja alatt, az egyes kezelési egységek (KE) részletes leírásánál adtuk.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Speciális fajvédelmi intézkedések a jelölő státuszú, közösségi jelentőségű **vöröshasú unka** (*Bombina bombina*) és a **dunai tarajosgöte** (*Triturus dobrogicus*) védelme érdekében fogalmazhatók meg (érintett kezelési egység: KE-1, KE-4 és KE-6):

- Javasolt a terület időszakos vizű élőhelyeinek megőrzése, a terület hidrológiai viszonyait negatívan érintő beavatkozások megszüntetése.
- A mocsári növényzettől sűrűn benőtt mesterséges vizes élőhelyeken indokolt lehet a növényzet részleges visszaszorítása, illetve egyes – egyéb jelentős fajok szempontjából kevésbé értékes – mederrészek kimélyítése. Az árnyékoló hatású gyalogakác visszaszorítása, különösen a fajok szaporodóhelyeként szolgáló vizes élőhelyeken fontos.

- Javasolt a terület hidrológiai viszonyainak megőrzése, lehetőség szerint a víz további visszatartása a területen (természetvédelmi célú élőhely-létesítésekkel, helyreállításokkal). Egyes mesterséges élőhelyeinek részleges (más értékes fajok jelenlétét figyelembe vevő) növényzetmentesítésével, kimélyítésével védelmi helyzete tovább javítható.

Az átfedő „Hevesi-sík” különleges madárvédelmi terület jelölő madárfajai közül 2019-ben aktualizálásra került a **kék vércse** (*Falco vespertinus*) fajmegőrzési terve (Agrárminisztérium Környezetügyért Felelős Államtitkárság).

3.2.4. *Kutatás, monitorozás*

A Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993. (III. 9.) KTM rendelet 2. sz. melléklete alapján kiemelt természetvédelmi stratégiának tekinthető az „*alapállapot-felmérést szolgáló és monitoring rendszerű kutatások, valamint a természetvédelmi kezelési tevékenységet megalapozó vizsgálatok végzése*”.

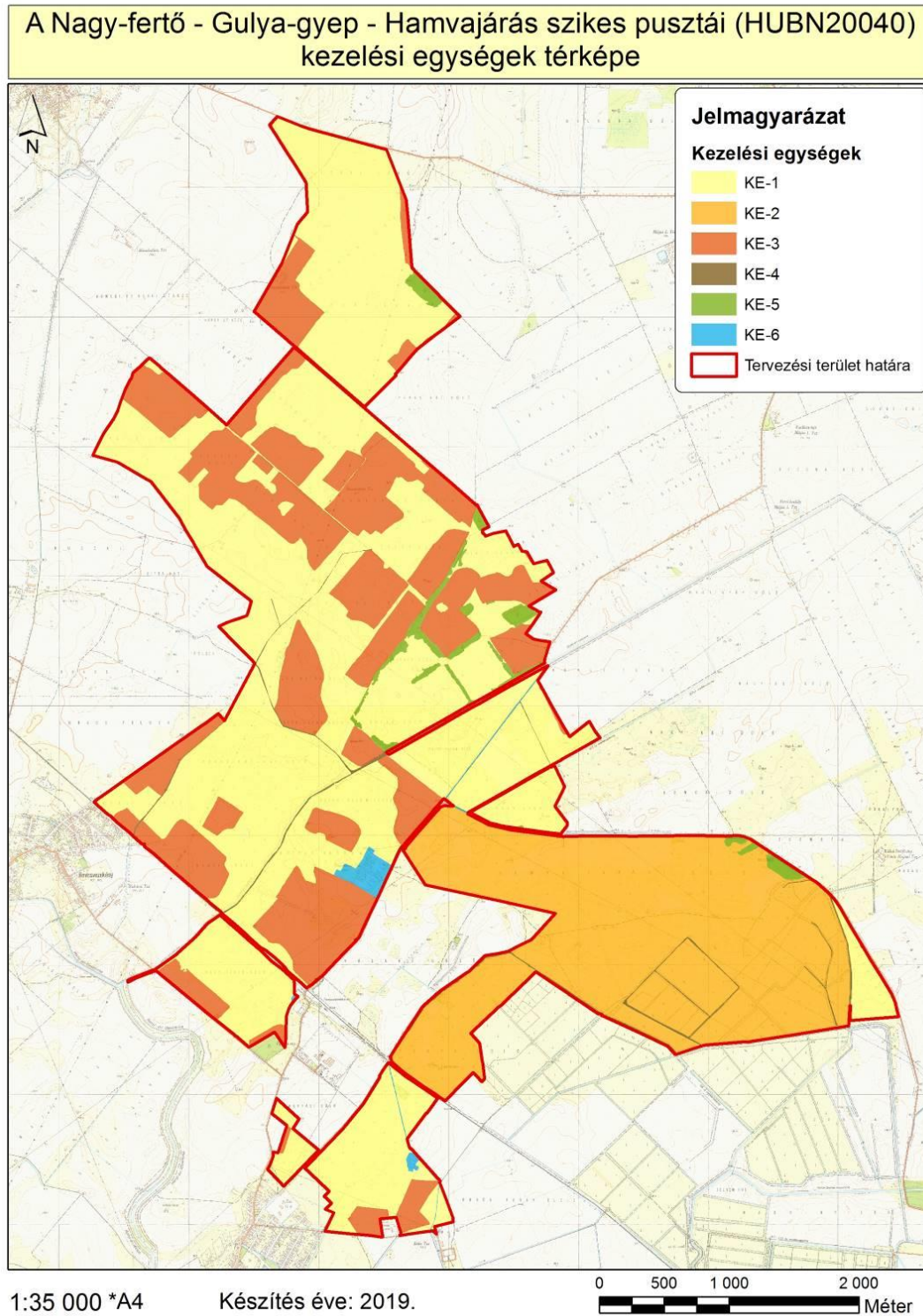
A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében (<http://www.termeszetvedelem.hu/nbmr>) a területen monitorozás nem zajlik. A terület országos védett státuszából adódóan, a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság rendelkezésére álltak korábban is biotikai alapadatok, elsősorban az edényes flórára, a bogár- és lepkefaunára, valamint a gerinces faunára (elsősorban avifauna) vonatkozóan. A dél-hevesi területre készülő a kultúratérképezés a tervezési területet is érinti. Jelen tervezés során ezek kiegészültek, különös tekintettel a közösségi jelentőségű állat és növényfajok felmérésével, illetve az élőhelytérkép elkészítésével.

A jövőben az alábbi kutatási feladatok élveznek kiemelt prioritást:

- A Hevesi-sík Magas Természeti Értékű Területén (MTÉT) a növényi kultúrák parcellaszintű felmérése és a tűzok egyedszám-változásának nyomon követése Természetvédelmi kezelések hatásainak vizsgálata, monitorozása (kaszálás, legeltetés – kiemelten a kékvércse LIFE+ projektterületre)
- A ritka- és telepesen fészkelő madárfajok (RTM) évenkénti felmérése a tervezési terület vonatkozásában
- Az élőhelytérkép ismételt elkészítése (10 évente javasolt)
- Kiegészítő adatgyűjtés közösségi jelentőségű és védett növény- és állatfajok elterjedéséről.

3.2.5. Mellékletek

A kezelési egységek lehatárolását mutató térkép:

A kezelési egységek összefoglaló táblázata (megj. a csillaggal (*) jelölt hrsz.-ok és erdőrészek csak részben érintik a lehatárolt kezelési egységet):

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
KE-1	Szikes puszták és mocsarak	916,93	<p>Átány: 0120, 0122, 0124, 0148, 0116/1, 0116/10*, 0116/3*, 0116/4, 0116/5*, 0116/7*, 0116/8*, 0121/3, 0121/5, 0121/6, 0121/9*, 0123/3*, 0123/4*, 0129/1, 0129/10, 0129/11*, 0129/5*, 0129/6*, 0129/7*, 0129/8, 0129/9, 0130*, 0131/1*, 0131/14, 0131/15, 0131/4*, 0131/5, 0131/6, 0131/7, 0131/8*, 0146/1, 0146/2*,</p> <p>Hevesvezekény: 0106, 0112, 0102*, 0103*, 0104/a, 0104/b*, 0107*, 0108/1a*, 090/a, 090/b*, 091*, 092/a,</p> <p>Kömlő: 0237, 0238, 0211/18*, 0211/19*, 0211/20*, 0211/23*, 0211/24, 0211/25*, 0211/26*, 0211/27*, 0239/1, 0239/2, 0239/3, 0239/4, 0239/5, 0239/6, 0240*, 0241/1, 0241/2, 0243/1, 0243/2*, 0243/3*,</p> <p>Kisköre: 0344, 0345, 0340/3, 0346/2, 0354/2*,</p> <p>Tarnaszentmiklós: 0157/1, 0184/1*, 0188/2*, 0188/3, 035/1*, 036/1, 037/10*, 037/8*, 046/2*, 056/2*, 056/3*, 057/1a*, 057/1c, 057/6*, 085/1*, 092/1a, 092/1b*, 094/3a*, 094/3b*, 094/3c*, 094/4a*, 094/4b, 094/4c, 095/a, 095/b, 095/c</p>	-
KE-2	Hamvajárás gyepterületei (természetvédelmi gyepkezelés)	433,82	<p>Tarnaszentmiklós: 059, 066, 0166, 0167, 0168, 0144/4*, 0161/2*, 0165*, 0186/2, 0186/4, 058/1a, 058/1b, 058/1c, 058/1d, 058/1f, 058/1g*, 058/2*, 062/1a, 062/1b*, 062/1c, 062/1d, 062/1f*, 062/1h*,</p>	-

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			063/1a, 063/1b, 063/1c, 063/2a, 063/2b, 063/2c, 064/1a, 064/1b, 064/1d, 064/1f, 064/1g, 064/1h, 064/1i, 064/2, 064/3, 068/a, 068/b*, 068/c, 068/d*, 068/f, 068/g, 068/h, 068/j, 068/k, 068/l, 068/m*, 068/n, 088/1, 090/a, 090/b, 090/c, 090/d, 090/f, 090/h	
KE-3	Szántóterületek	413,16	Átány: 0115/, 0116/10*, 0116/11, 0116/12, 0116/2, 0116/3*, 0116/5*, 0116/7*, 0116/8*, 0116/9, 0121/7, 0121/8, 0121/9*, 0123/3*, 0123/4*, 0123/5, 0123/6*, 0129/11*, 0129/12*, 0129/2, 0129/3, 0129/4, 0129/5*, 0129/6*, 0129/7*, 0130*, 0131/1*, 0131/10, 0131/11, 0131/13, 0131/16, 0131/17, 0131/3, 0131/4*, 0131/8*, 0131/9, 0146/2*, 0146/3, 0147/1, 0147/2, 0147/3, Hevesvezekény: 0104/b*, 0104/c, 0107*, 0108/1a*, 0108/1b, 0108/2*, 090/b*, 091*, 092/b*, 093*, Kömlő: 0211/13, 0211/14, 0211/15, 0211/16, 0211/17, 0211/18*, 0211/20*, 0211/25*, 0211/26*, 0243/2*, 0243/3*, Tarnaszentmiklós: 0184/1*, 0188/2*, 035/1*, 035/2, 035/5, 037/10*, 037/11, 037/8*, 046/2*, 056/2*, 056/3*, 056/5, 056/6, 056/7, 056/8, 057/1a*, 057/3, 057/4, 057/5, 057/6*, 094/3b*, 094/3c*, 094/4a*	-
KE-4	Árkok, csatornák	15,95	Átány: 0123/4*, 0129/7*, Hevesvezekény: 0105, 0102*, 0103*, 0108/2*, Kömlő: 0242, Kisköre: 0343, Tarnaszentmiklós: 0144/4*, 0144/5, 0151/1, 0151/3,	-

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek
			0161/2*, 0165*, 057/1b, 062/1b*, 062/1f*, 062/1g, 062/1h*, 068/b*, 068/d*, 068/m*	
KE-5	Erdők, erdősávok	29,84	Átány: 0145, 0123/6*, 0129/12*, 0131/1*, Hevesvezekény: 092/b*, 093*, Kömlő: 0211/18*, 0211/19*, 0211/20*, 0211/21, 0211/22, 0211/23*, 0211/25*, 0211/26*, 0211/27*, Kisköre: 0354/2*, Tarnaszentmiklós: 0144/4*, 057/6*, 058/1g*, 058/2*, 058/3, 064/1c, 064/1j, 064/1k	Átány 7/A, Kömlő 16/A-G, Tarnaszentmiklós 1/B,C,D
KE-6	Utak, telephelyek, kubikgödörök	11,57	Kömlő: 0240*, Tarnaszentmiklós: 055, 0188/2*, 037/8*, 046/2*, 056/3*, 085/1*, 092/1b*, 094/3a*	-

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, tehát a területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó. A tervezési terület – öt ingatlan kivételével – szinte teljesen átfed Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet, így a 9/1993. (III. 9.) KTM rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési tervben megjelenő korlátozásokat is figyelembe kell venni.

A tervezési terület adottságait tekintve agrárterületnek tekinthető. A fasorok, facsoportok és mélyebb fekvésű területek (mocsarak, csatornák, árok) kivételével a parcellák támogathatók a MePAR rendszerben. Állami tulajdonban és nemzeti parki vagyonkezelésben található 663 hektár, melynek egy részén bérlők gazdálkodnak. A Hamvajárás terület egységen (kékvércse LIFE+ területen) az igazgatóság végez természetvédelmi kezelői munkát, szürkemarha gulya fenntartásával.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A

második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével közeledve – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évekre két átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére

jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírás csoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítók) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A természetvédelmi vagyonkezelő, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság a saját kezelésében lévő területrészen (Hamvajárás; lásd KE-2 egység) a földalapú támogatást (SAPS) és a zöldítési támogatást veszi fel.

A tervezési területen magánerdők nincsenek, így a speciálisan ennek a szektornak biztosított támogatások, illetve kompenzáció esetünkben nem vehető igénybe.

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése:

- Alaptámogatás (SAPS):

A támogatás mértékéről évente a vidékfejlesztésért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008. (IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszereit tartalmazza. A mezőgazdasági tevékenységet átmenetileg nem folytató gazdálkodókra az ún. minimumkövetelmények vonatkoznak a növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapot megőrzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegetetés elkerülésére vonatkozó előírásokat szintén a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapítja meg

- Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés):

A zöldítés keretében elnyert támogatási összeget kifejezetten az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra kell fordítani. Elsődleges célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezet és természeti erőforrások megőrzéséhez.

A zöldítés három különböző gyakorlat összessége: állandó gyepterületek fenntartása; terménydiverzifikáció (azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele), illetve az ökológiai jelentőségű területek kijelölése (EFA). A zöldítés három gyakorlata nem minden esetben különül el egymástól. Fontos, hogy a zöldítés támogatást csak az egységes területalapú (SAPS) támogatással érintett területek után lehet igényelni.

- Agrár-környezetgazdálkodási támogatás (AKG):

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza. A támogatás fő céljai

a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Kiemelten kívánja továbbá támogatni a biodiverzitás megőrzését a természetes életkörülményeik között (a gazdaságban), a természet, a víz, és a talaj védelmét a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával. Jelen vidékfejlesztési támogatási ciklusban az alábbi felhívások jelentek meg: VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2015) és VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2016).

- Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A Natura hálózat gyep hasznosítású területeire a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól értelmében speciális földhasználati előírások vonatkoznak, melyek betartása többletköltséget, illetve bevételkiesést jelentenek a gazdálkodók számára. A Vidékfejlesztési Program keretében pályázható „VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” kompenzációs támogatás ezeknek a többletköltségeknek, valamint kieső bevételeknek az ellentételezésére szolgál.

- Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

A „VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18)” pályázat célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza.

- Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken (VP4-13.2.1.-16)

A támogatás fő céljai a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakítása, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat erősítése. A támogatás hozzájárul a gyepterületek és takarmánytermő területek megőrzéséhez, jövedelem-kiegészítést biztosít a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeken a mezőgazdasági tevékenységet fenntartó gazdálkodók részére. Közvetve ösztönzi a hátrányos természeti adottságokhoz alkalmazkodó, piaci jelentőséggel bíró és a különleges jellegű (gyakran veszélyeztetett állatfajokhoz tartozó) élőállatok tartását. A kompenzációs kifizetések az érintett területeken hozzájárulnak a gazdálkodási tevékenység fenntartásához, a gazdaságok életképességének, helyzetének javulásához. A támogatás hozzájárul a Víz Keretirányelv célkitűzéseinek megvalósulásához is.

- Nem termelő beruházások

A Vidékfejlesztési Program keretében a „VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” pályázat alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

Bár a tervezési terület erdősültsége alacsony, számos erdőterületekre igénybevehető pályázati forrás is meghirdetésre került a támogatási ciklusban:

- VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása,

- VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése,
- VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése,
- VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése,
- VP5- 8.5.1-17Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és
- VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A jelenleg is elérhető támogatási programokkal a terület fenntartó kezelése elvileg megvalósítható (lásd Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó kötelező földhasznosítási előírások). Mivel távlati természetvédelmi célként fogalmaztuk meg a mozaikos élőhelyek fenntartását és fejlesztését (mely együtt járhat nem záródott erdő-gyep struktúrák kialakításával), ez mindenképp nevesítendő a jövőbeli agrár-erdészeti támogatási rendszerekben.

A terület tulajdonosi és földhasznosítási adottságaiból adódóan, illetve mert a jelenlegi támogatási rendszer hatékonyságára vonatkozó részletes vizsgálati eredmények nem állnak rendelkezésre, a fentebb felsoroltak megerősítéséhez, illetve újabb agrártámogatási jogcímek kidolgozásához megalapozott, részletes javaslatot nem tudunk tenni. Új javaslatok teljes körű kidolgozásához előbb a működő támogatási programok hatékonyságáról kellene reális helyzetképet kapnunk, s ehhez kellene vizsgálni a jelenlegi támogatás-igénylések és támogatottság mértékét, a futó programok megfelelőségét. Mindezekről függetlenül ugyanakkor megfogalmazható néhány olyan támogatási célterület, amelyek figyelembe vételével a 2020-tól kezdődő európai uniós támogatási ciklus időtartamára – önállóan vagy más programokba integráltan – a tervezési terület közösségi jelentőségű természeti értékeinek fenntartása érdekében (összhangban a fenntartási tervben megfogalmazott természetvédelmi célkitűzésekkel) részletes, operatíván működő (akár az állami tulajdonú területek vagyongazdálkodási számára is elérhető) támogatási jogcímek dolgozhatók ki:

- Inváziós lágyművelés- és fűszárú növényekkel fertőzött gyepterületek kaszálással történő kezelése, a gyomfertőzöttség mérséklése, visszaszorítása.
- Fásorok, cserjés és füves mezsgyék kialakítása, fenntartása.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési terület vonatkozásában az alábbi, közelmúltban lezárult, valamint jelenleg futó pályázati projektek érdemelnek említést, melyek mindegyike a védett és Natura 2000-es területek élőhely és fajvédelmi célkitűzéseit szolgálja. (A lezárult projektek egy része fenntartási szakaszban van).

- *A parlagi sas védelme Magyarországon (LIFE10 NAT/HU/000019)* - lezárult 2016-ban A projekt célkitűzéseinek elérése érdekében a nemzeti park igazgatóság természetvédelmi őrszolgálat a tervezési területen is előforduló parlagi sas (*Aquila heliaca*) territóriumok fokozott ellenőrzését és a veszélyeztető tényezők, különös tekintettel a mérgező esetek feltárását végezte. A pályázat fenntartási szakaszában a természetvédelmi őrszolgálat munkatársai az elkészült protokollok alapján végzik a fészkelő állomány folyamatos monitorozását és – szükség esetén – ellátják a kármentesítő feladatokat.

- *A kék vércse védelme a Kárpát-medencében (LIFE11/NAT/HU/000926) – lezárult 2018 tavaszán*

A pályázat legfőbb eleme a faj számára kedvező élőhelykezelési gyakorlati módszerek megvalósítása egy adott mintaterületen, de a projekt egyéb védelmi akciói, úgymint a mesterséges költőtelepek kialakítása, a meglévők kontrollja, valamint a fajjal kapcsolatos monitoring tevékenység révén a tervezési terület is közvetlenül érintett. A fenntartási szakaszban folyik a mesterséges költőtelepek (költőládák) karbantartása, felújítása, szükség esetén bővítése, valamint a költőállomány folyamatos monitorozása és az őszi gyülekezés nyomon követése. Jelenleg, a fenntartási (AfterLife) időszakban az eredeti projekt-területen (Hamvajárás), valamint azon kívül a pélyi Ludasban, összesen közel 500 hektáron folyik a programban kidolgozott protokoll szerinti, legeltetésre alapozott kék vércse védelmi célú élőhelykezelés.

- *A szalakóta védelme a Kárpát-medencében (LIFE13/NAT/HU/000081) – lezárult 2020. szeptember 30-án*

A projekt célja a Kárpát-medence szalakóta populációjának megerősítése és hosszú távú fenntartható védelmének megalapozása. A tervezési terület a fatelepítési, fészkelőhely-felmérési, valamint odú-kihelyezési és monitoring jellegű akciók által érintett, melyek a pályázat fenntartási szakaszában is folytatódnak.

- *A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában (LIFE/NAT/AT/000834) – folyamatban*

A Hevesi-sík, ezen belül a tervezési terület vonatkozásában, mint fő projekttevékenység a fajt veszélyeztető predációs nyomás felmérése és az abból adódó problémák kezelése (pl. csapdázás) valósul meg.

- *Madarakra veszélyes 20 kV-os vezetékszakaszok madárbarát átalakítása a Hevesi Fűves Puszták TK területén (KEOP-7.3.1.2/09-2010-0047 és KEOP - 3.1.2/2F/09-11-2013-0015) – lezárult 2015-ben*

A projekt célja a Hevesi-sík területén húzódó és a tervezési területet is érintő még burkolatlan középvezetékű szabadvezeték-szakaszok madárvédelmi szempontból veszélyes vezetékének és oszlopelemeinek burkolása, átalakítása, cseréje, továbbá két különösen veszélyes szakasz földkábeles kiváltása. A tervezési terület vezetékszakaszain a fenntartási szakaszban folytatódnak a felmérések (a beavatkozással érintett vezetékszakaszok lejárása) valamint az áramszolgáltatóval történő egyeztetések (madárbarát technológiák bevezetésének a lehetőségeinek a megvizsgálása, folyamatos konzultációk).

A tervezési terület vonatkozásában speciális közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok kezelésével kapcsolatos új természetvédelmi pályázat nem tervezett a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság gesztorságában.

A Bükki Nemzeti Park Igazgatósága a Tarnaszentmiklós 058/1g helyrajzi számú ingatlanon 500 férőhelyes magyar szürkemarha telep és gazdálkodási központ létesítését tervezi. A telepen az állattartás mélyalmos, csoportos pihenőteres tartástechnológiával valósul meg, és a tervek szerint az extenzív módon tartott állatok csak a téli időszakban (novembertől márciusig) fognak a telepen tartózkodni. A telep „*A hosszú távú természetvédelmi területkezelés infrastrukturális feltételeinek megteremtése a Dél-Hevesi Tájegységben*” című Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP; azonosítója: KEHOP-4.1.0-15-2016-00029) pályázat keretén belül valósul meg.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A tervezési folyamat során a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság honlapján folyamatosan frissülő tematikus aloldalt alakítottunk ki, ahol a területekkel kapcsolatos alapinformációk mellett a (véleményezhető) egyeztetési tervdokumentációt is elérhetővé tettük pdf formátumban: <https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek>

Eszköz típus	Alkalmazott dokumentáció	Mutatók	Időpont
Érintettek levélben és/vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	BNPI Iktatórendszer (ügyiratszám), feladást igazoló szelvényről másolat, e-mail visszaigazoló tértivevény	Üisz: 28/1/2020. 42 db levél kiküldése érintetteknek + elektronikus levél (ismert címek esetén)	2020.03.02
Nyomtatott tájékoztató	A BNPI elkészített egy Natura 2000 dossziét, mely a tervezéssel és a Natura 2000 területekkel kapcsolatban számos információval látja el a célzott érintettek körét (elsősorban: gazdálkodók, földhasználók). A dossziéba elhelyeztük a hatályos Natura 2000 gyep és erdőtámogatási rendeleteket, kaszálási bejelentőket).	Üisz: 28/1/2020. A fórumon a jelenlevőknek átadott dossziék száma (15 db)	2020.03.11
Fórum (összes érintett)	Jelenléti ív, emlékeztető, fotódokumentáció	Üisz: 28/1/2020. Fórum résztvevők száma: 18 fő	2020.03.11
Önkormányzati közzététel	Igazolás az önkormányzat részéről	Üisz: 28/2/2020.	2020.03.02
Honlap	Elérhetősége, adatfeltöltés dátuma	https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek	2020.03.02

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Célcsoport	Szervezetek, képviselő
Gazdálkodók, területhasználók (mezőgazdaság)	Magántulajdonosok (13 tulajdonos) Gazdasági társaságok (tulajdonosok, földhasználók) (6 szervezet)
Vadgazdálkodók	Érintett vadásztársaságok: <ul style="list-style-type: none"> • Átányi Vadásztársaság (Átány) • Forrás Vadásztársaság (Heves) • Pélyi Tiszatáj Vadásztársaság (Pély)
Önkormányzatok	Érintett települések:

Célcsoport	Szervezetek, képviselő
	<ul style="list-style-type: none"> • Átány Község Önkormányzata • Hevesvezekény Község Önkormányzata • Kisköre Város Önkormányzata • Kömlő Község Önkormányzata • Tarnaszentmiklós Község Önkormányzata
Hatóságok	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Heves Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály • Heves Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Hivatal Erdészeti Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály • Heves Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
Civil szervezetek, köztisztviselők	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Heves Megyei Igazgatósága • OMVK Heves Megyei Területi Szervezete • Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 34 sz. Bükki Helyi Csoportja • Üröm Környezet- és Természetvédelmi Egyesület
Kezelők, egyéb szolgáltatók	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Magyar Közút Nonprofit Zrt. • TIGÁZ Tiszántúli Gázszolgáltató Zrt. • MOL Magyar Olaj- És Gázipari Nyrt. • ÉMÁSZ Hálózati Kft. • MAVIR Magyar Villamosenergia-Ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt.
Helyi lakosság	Az érintett települések lakosai

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság a tervezési fázisban a 2873/1/2019. ikt. számú levelében előzetesen megkereste a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságot (KÖTIVIZIG, Szolnok). A megkeresésre válaszul a vízügyi igazgatóság a tervezési terület vízgazdálkodásával kapcsolatos releváns információkat, adatokat biztosította a KP-00487-005/2019. ikt. számú levelében.

A véleményezésre megküldött tervdokumentációval kapcsolatban jelezték, hogy *„az igazgatóságunk által közölt adatok, valamint jogszabályi kötelezettségek alapján végzendő tevékenységek megjelenítésre kerültek. A fenntartási tervdokumentációban foglaltak, valamint annak elfogadása ellen kifogást nem emelünk”* (Ikt. KP-00487-008/2020).

További hatóságoktól, területi kezelő szervektől észrevétel nem érkezett. A kifüggesztés során az érintett önkormányzathoz észrevétel nem érkezett, a kifüggesztési igazolás (záradékolás) megküldésre került az önkormányzat részéről.

4. Felhasznált irodalom

- Baráz Cs. (2014): Dél-Heves kistájai – különös tekintettel a vízrajzra. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 9-24.
- Borbáth P. (2014): A Hevesi-sík madárfaunájának jellemzése. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 131-160.
- Borbáth P. (2018): Kék vércse védelmi célú gyepterhelés a Hevesi-síkon. In: Palatitz P., Solt Sz., és Fehérvári P. (szerk.): KÉK KÖNYV. A kék vércse ökológiája és megőrzése. Budapest. MME, pp. 219.-225.
- Böloni J., Molnár Zs., & Kun A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei. Vegetációtípusok leírása és határozója (ÁMÉR 2011). MTA ÖBKI Vácrátót 439 pp.
- Diczházi I. (2014): A Hevesi-sík folyóvizeinek természetvédelmi célú állapotértékelése a halfauna összetétele alapján. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 117-130.
- Dövényi Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere, az első kiadást szerkesztette: Marosi S. és Somogyi S., Második, átdolgozott és bővített kiadás, Budapest: MTA Földrajztudományi Kutatóintézet. ISBN 978-963-9545-29-8.
- Endes, M. & Harka, Á. (1987): A Heves-Borsodi-síkság gerincesfaunája. Tiszai Téka 2. Kiadja a Heves Megyei Múzeumok Igazgatósága, Eger, p. 31-36.
- Frank T. (2000): Természet – Erdő – Gazdálkodás. – Az MME Könyvtára: 16.
- Haraszty L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. - Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány, Csákvár, 956 pp.
- Harka Á. & Sallai Z. (2004): Magyarország halfaunája. Nimfea Természetvédelmi Egyesület, Szarvas. 269 pp.
- Király G., Molnár Zs., Böloni J., Csiky J. & Vojtkó A. (szerk.): Magyarország földrajzi kistájainak növényzete. MTA ÖBKI. Vácrátót
- Kozma P. (2014): Adatok a Hevesi-sík nagylepkefaunájának ismeretéhez (*Macrolepidoptera*). In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 97-116.
- Ködöböcz V. & Křivan V. (2014): A Hevesi-sík *Cicindellidae*- és *Carabidae*-faunája. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 69-96.
- Marosi S. & Somogyi S (szerk.) (1990): Magyarország kistájainak katasztere I-II. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest.
- Marosi S. & Szilárd J. (szerk.): Magyarország tájfldrajza 2. A tiszai Alföld. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Pelle B.né (szerk.:) (1980b): A Hevesi járás In: Végh J. – Ördög F. – Papp L. (szerk.): Heves megye földrajzi nevei. III. Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai. 145. szám.
- Schmotzer A. (2014): A Hevesi-sík flórákutatójának eredményei. In: Schmotzer A. (szerk.): Szikfok. Dél-Hevesi tanulmányok. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Eger. 25-68.
- Schmotzer A. (2019): Adatok a Heves–Borsodi-sík flórájához I. Erdei, erdőssztyepp-és sztyeppfajok elterjedése. *Kitaibelia*, 24(1): 16-65.
- Tóth L. (2005): Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítés 2. ütem természetvédelmi kezelési terve. Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, Eger, kézirat 110 pp.
- Földművelésügyi Minisztérium, Környezetügyért Felelős Helyettes Államtitkárság – Természetmegőrzési Főosztály (szerk.) (2018): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. – Budapest, 40 pp.

Világháló helyek:

<http://erdoterkep.nebih.gov.hu/>

<https://www.mepar.hu/mepar/>

<http://kira.gov.hu/kira/main.jsp>

<http://ova.info.hu/ujvgtajak.html>

http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal

<http://natura2000.eea.europa.eu>

<http://ova.info.hu/ujvgtajak.html>

<http://www.utadat.hu/>

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

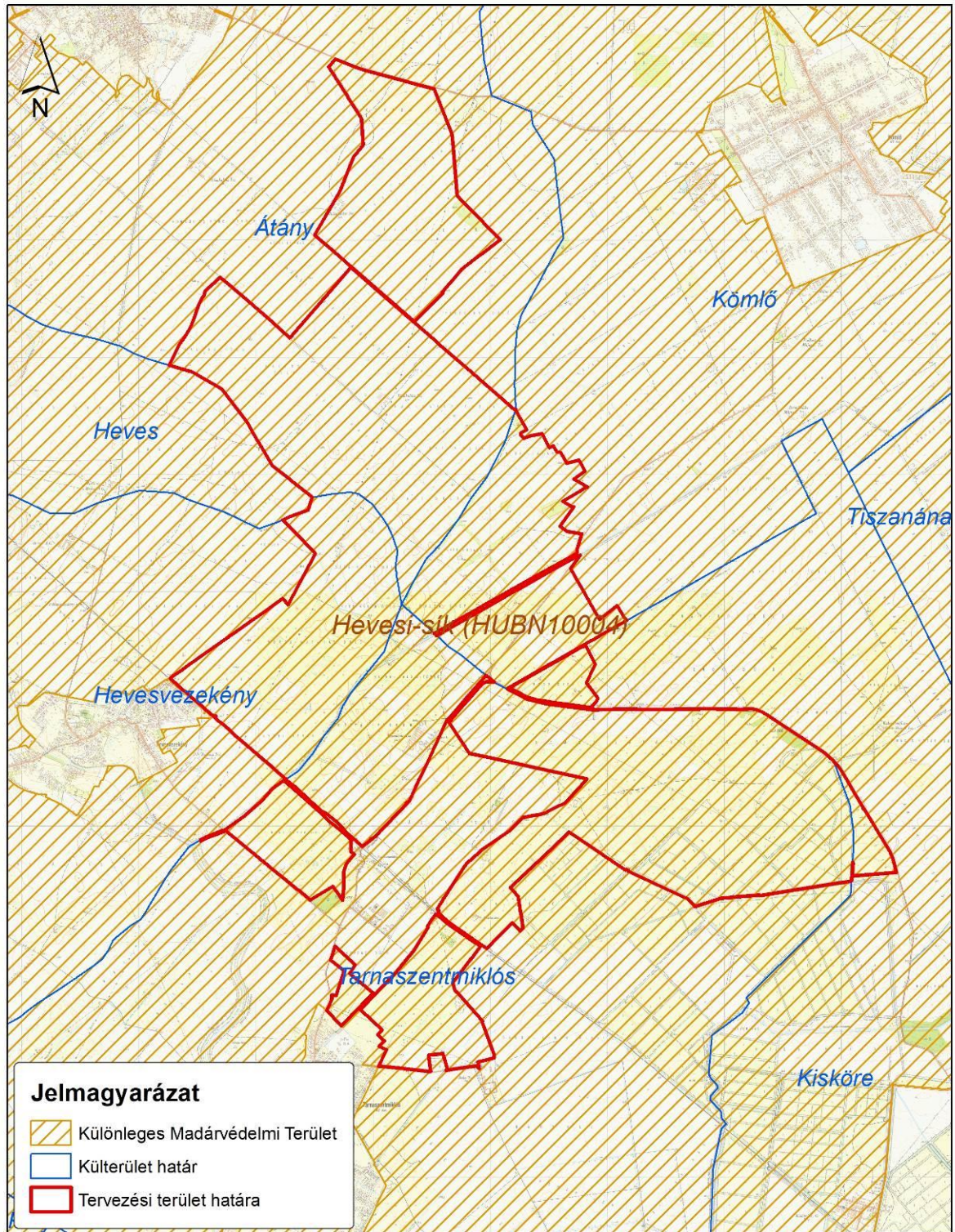
<http://turistautak.hu/>

<http://www.novenyzetiterkep.hu>

5. Térképek

- 1) ábra: A tervezési terület áttekintő térképe
- 2) ábra: A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási térképe
- 3) ábra: A tervezési terület művelési ág megoszlási térképe
- 4) ábra: A tervezési terület tulajdonviszony megoszlási térképe
- 5) ábra: A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanok térképe
- 6) ábra: A tervezési terület erdészeti térképe
- 7) ábra: Az országos ökológiai hálózat térképe
- 8) Átfedés országos védett területtel (Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet)
- 9) ábra: A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján)
- 10) ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe

A Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái
(HUBN20040) áttekintő térképe

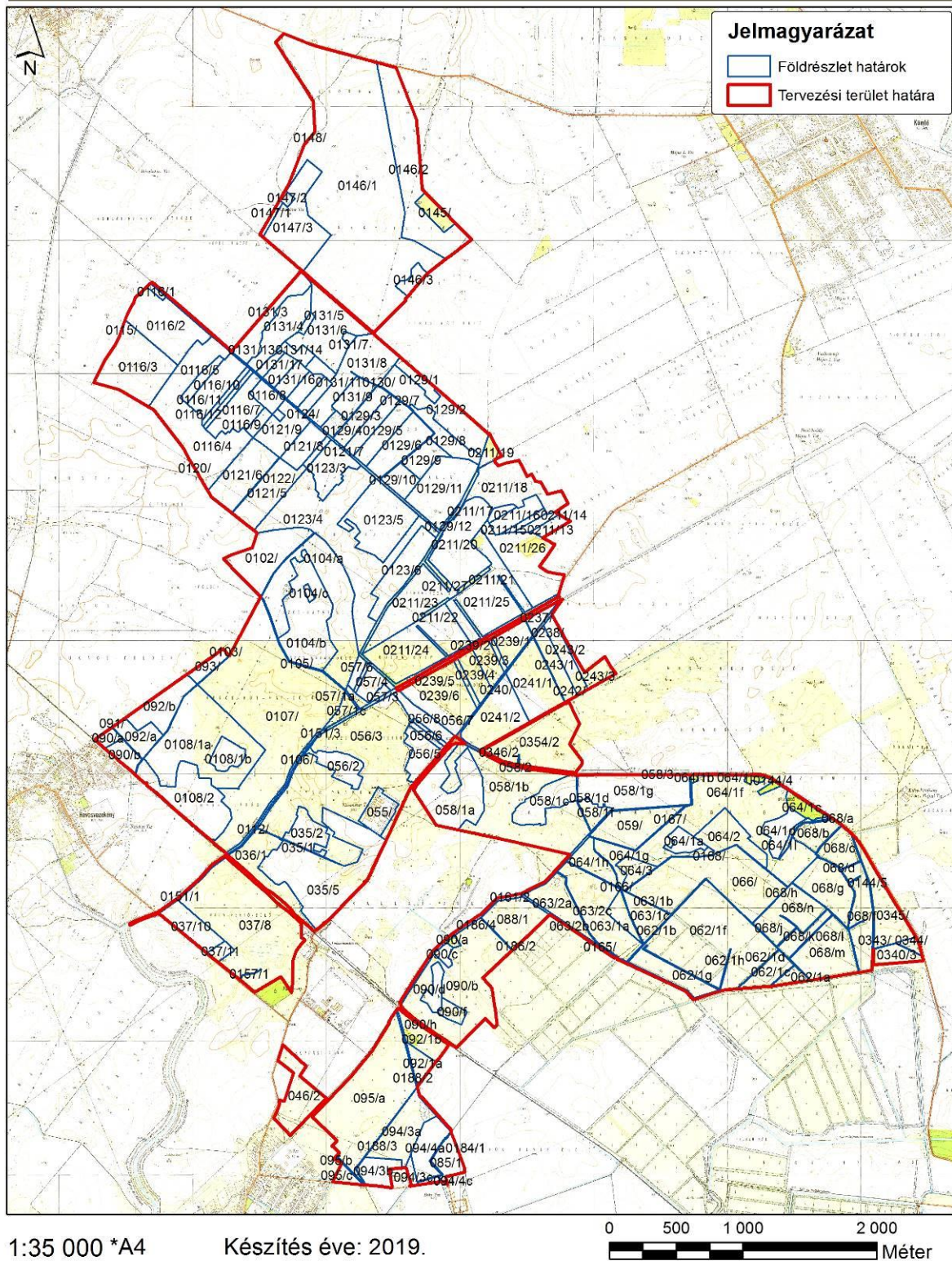
1:40 000 *A4

Készítés éve: 2020.

0 500 1 000 2 000
Méter

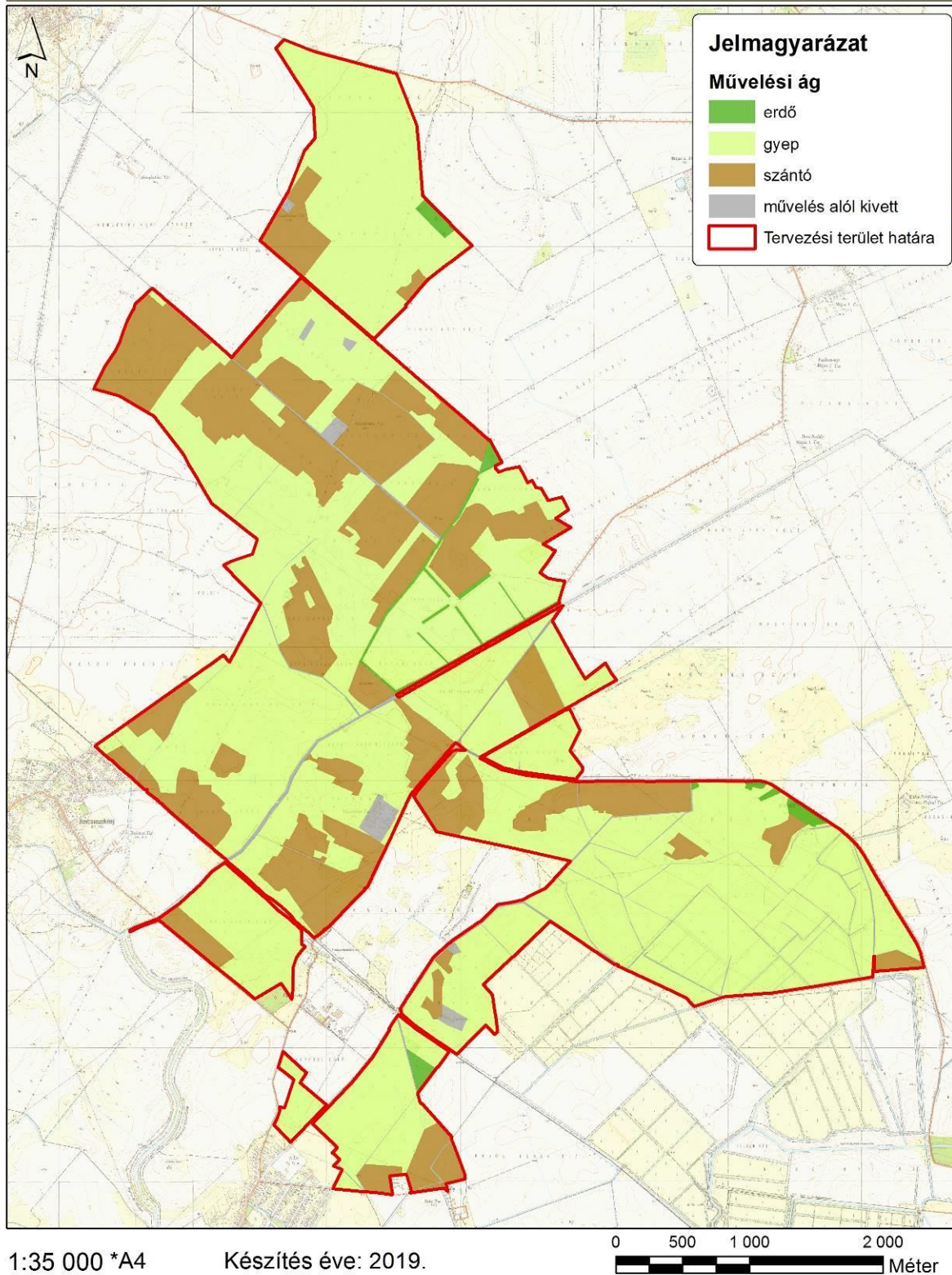
1. ábra: A tervezési terület áttekintő térképe

A Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái (HUBN20040) ingatlan-nyilvántartási térképe

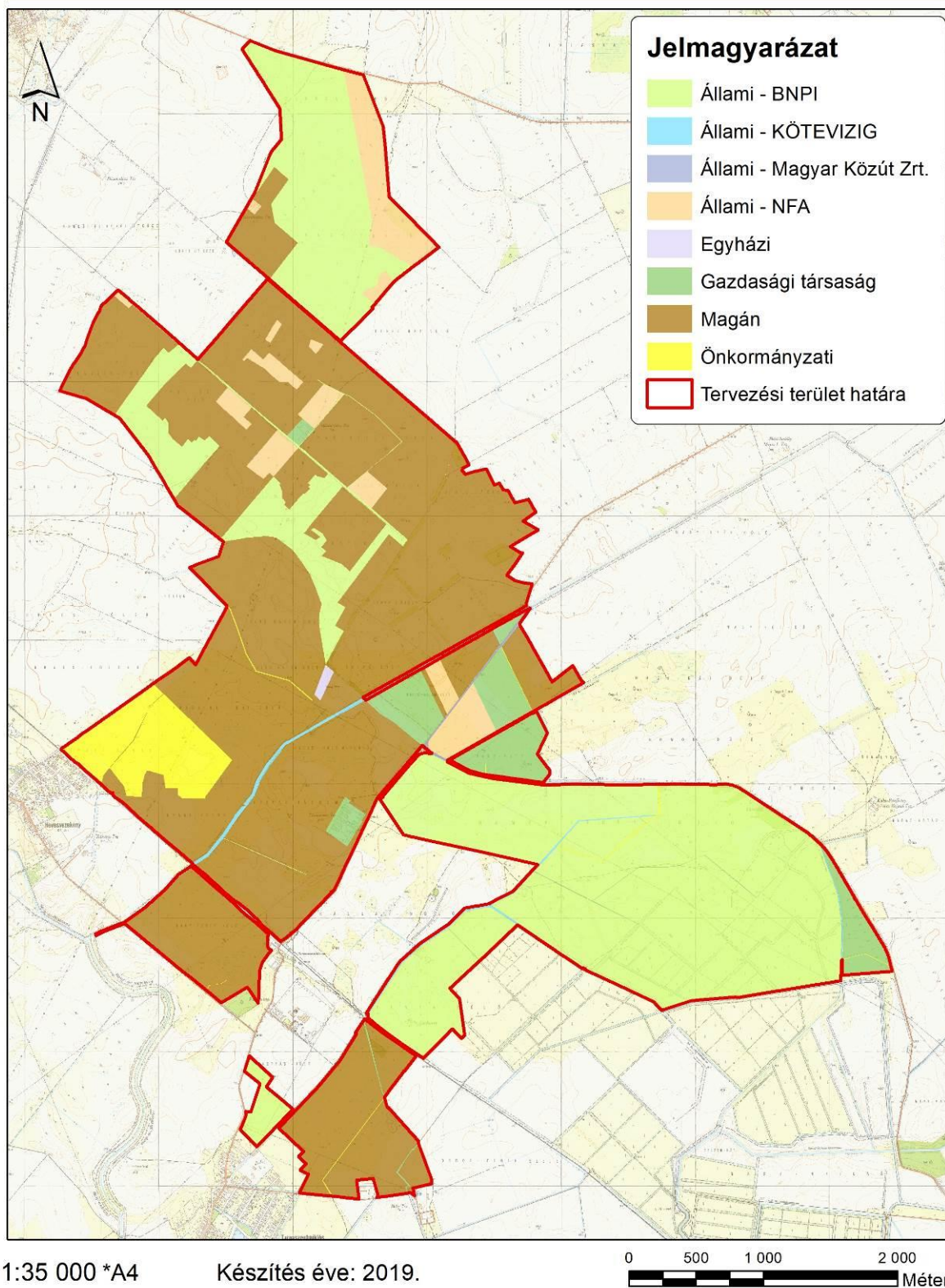
2. ábra: A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási térképe

A Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái (HUBN20040)
művelési ág megoszlási térképe

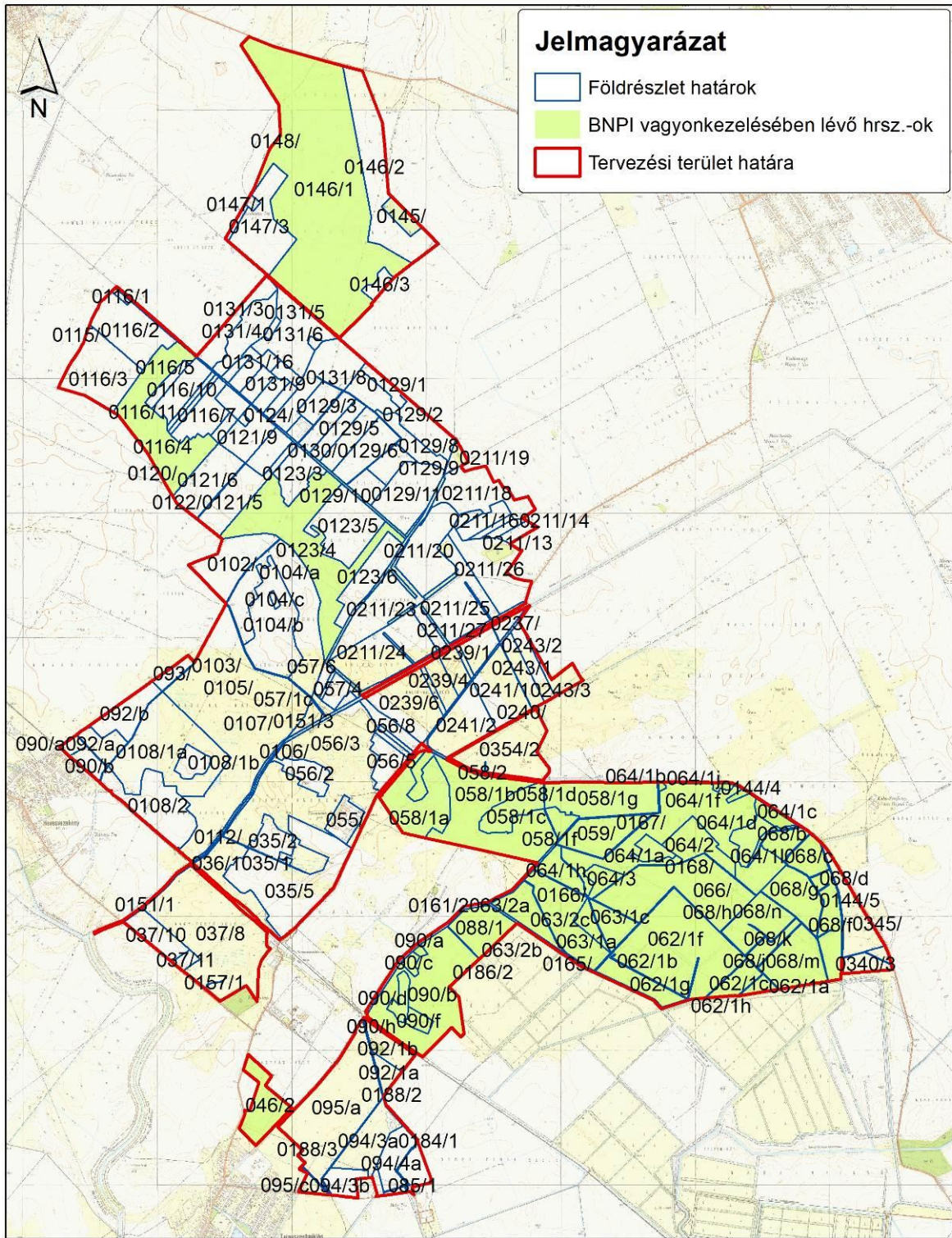
3. ábra: A tervezési terület művelési ág megoszlási térképe

A Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái (HUBN20040)
tulajdonviszony megoszlási térképe

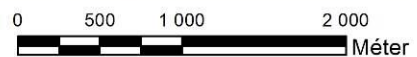
4. ábra: A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság tulajdonviszony megoszlási térképe

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő területek a Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái (HUBN20040) területén

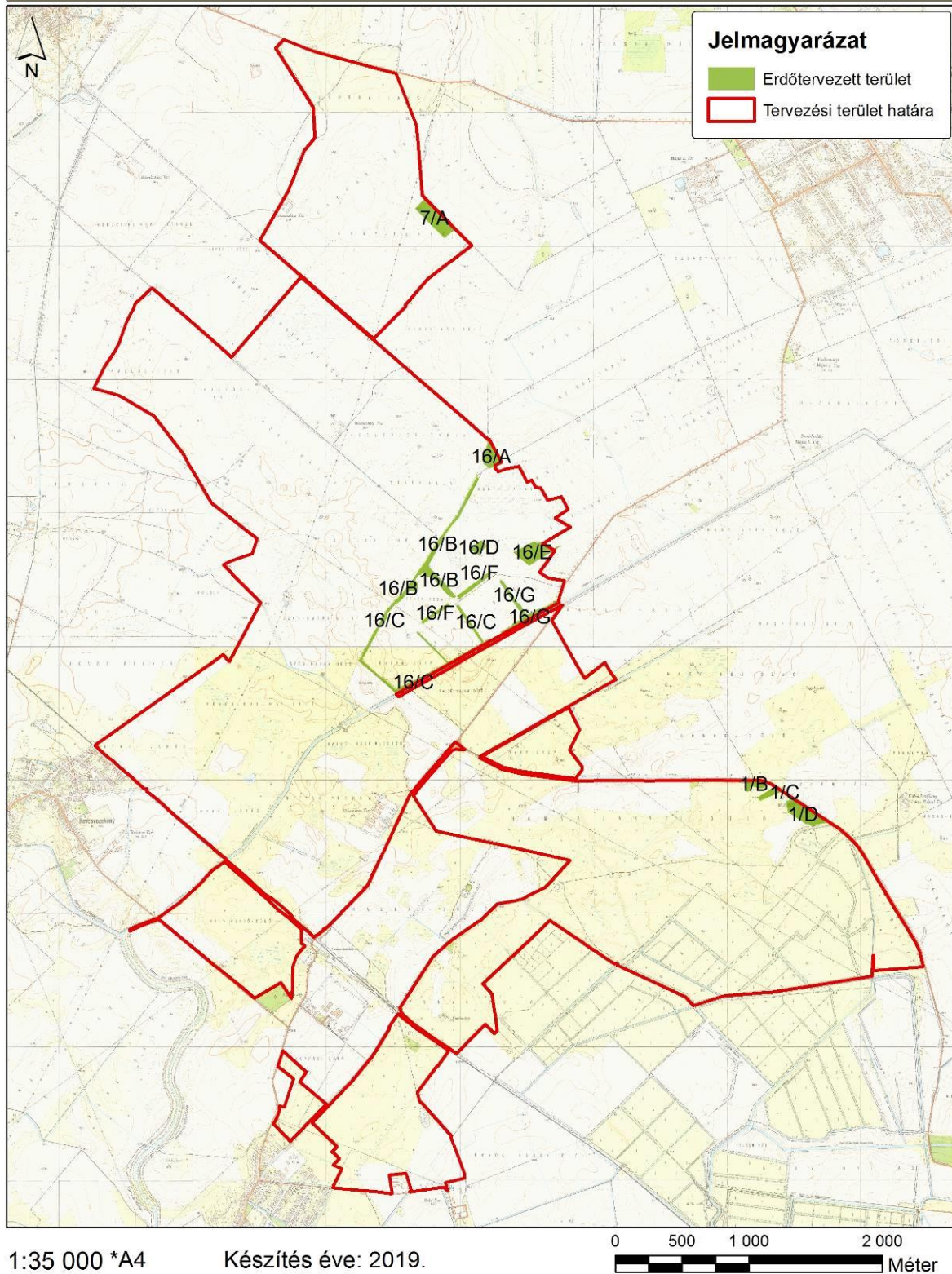
1:35 000 *A4

Készítés éve: 2019.

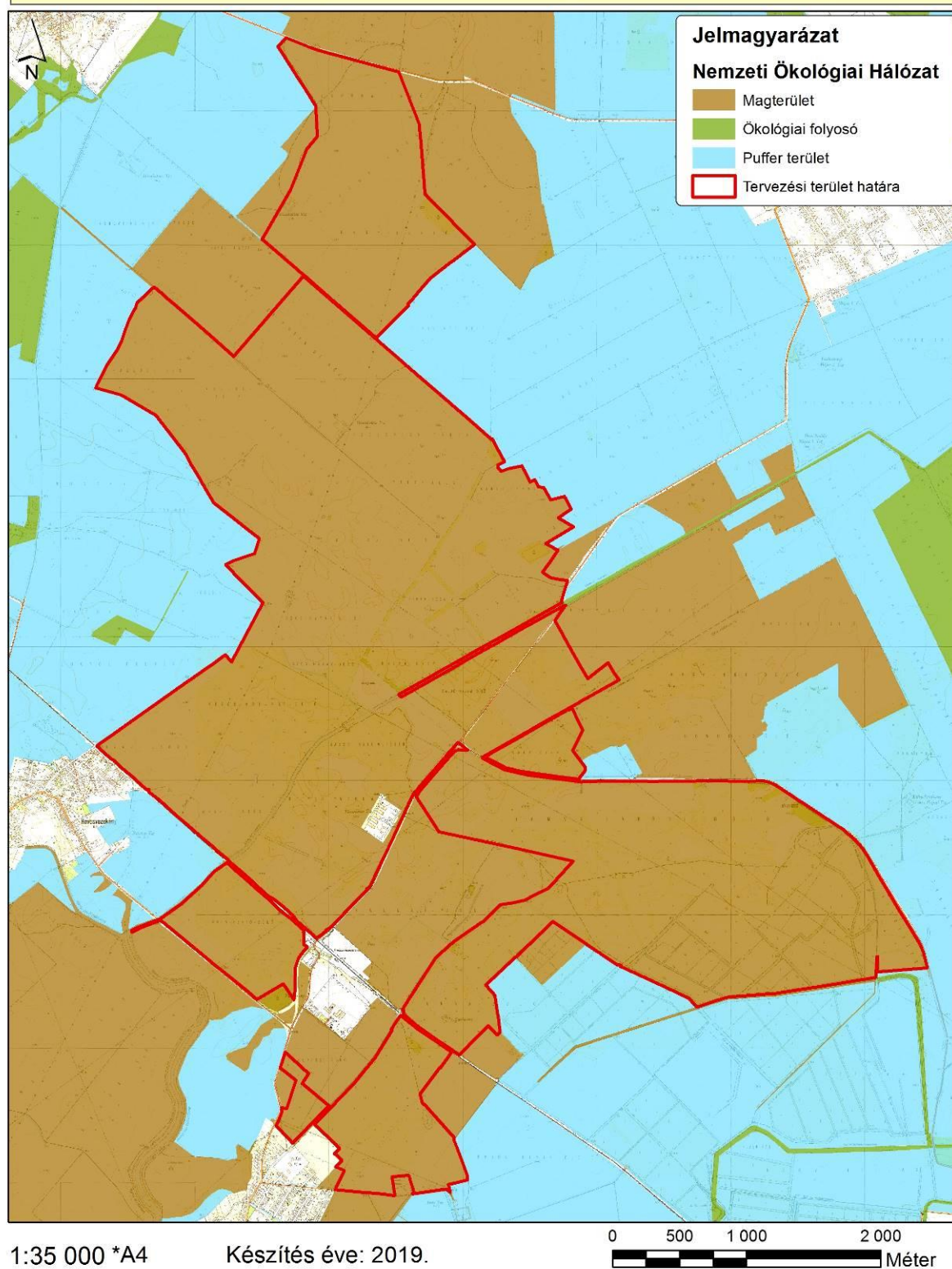
5. ábra: A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanok térképe

A Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái (HUBN20040) erdészeti térképe

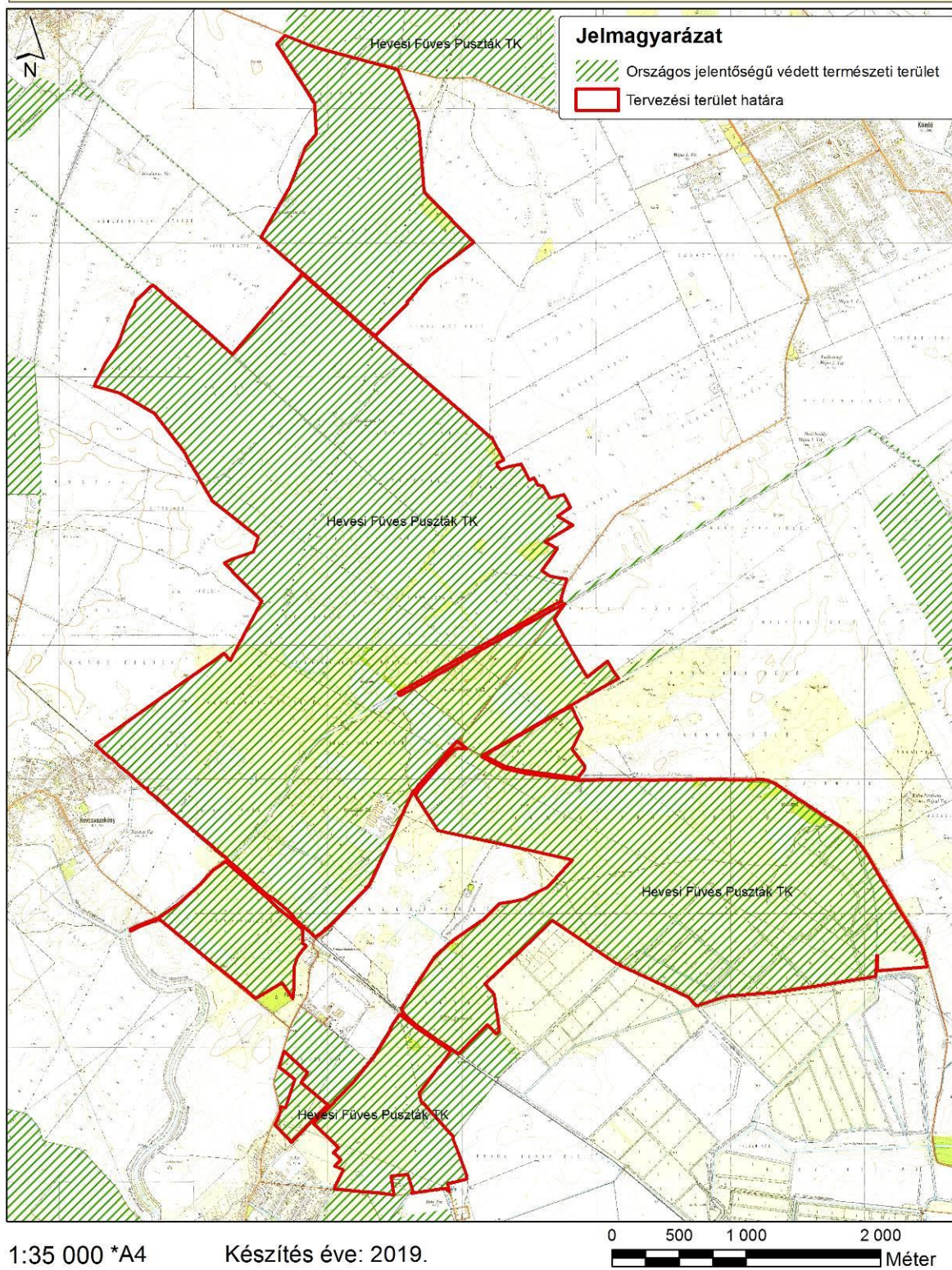
6. ábra: A tervezési terület erdészeti térképe

A Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái (HUBN20040) Nemzeti Ökológiai Hálózat térképe

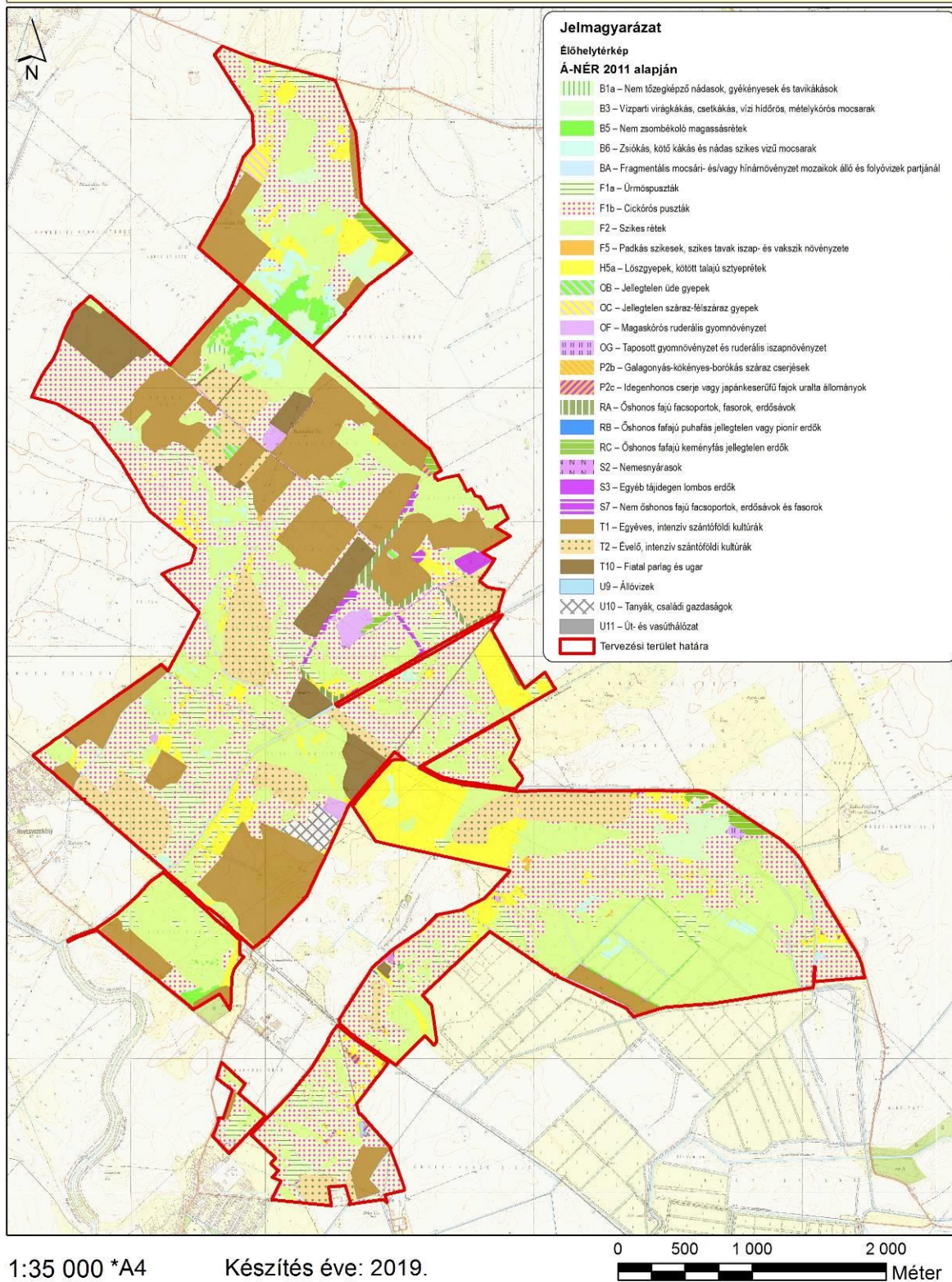
7. ábra: Az országos ökológiai hálózat térképe

A Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái (HUBN20040) átfedése országos jelentőségű védett területtel

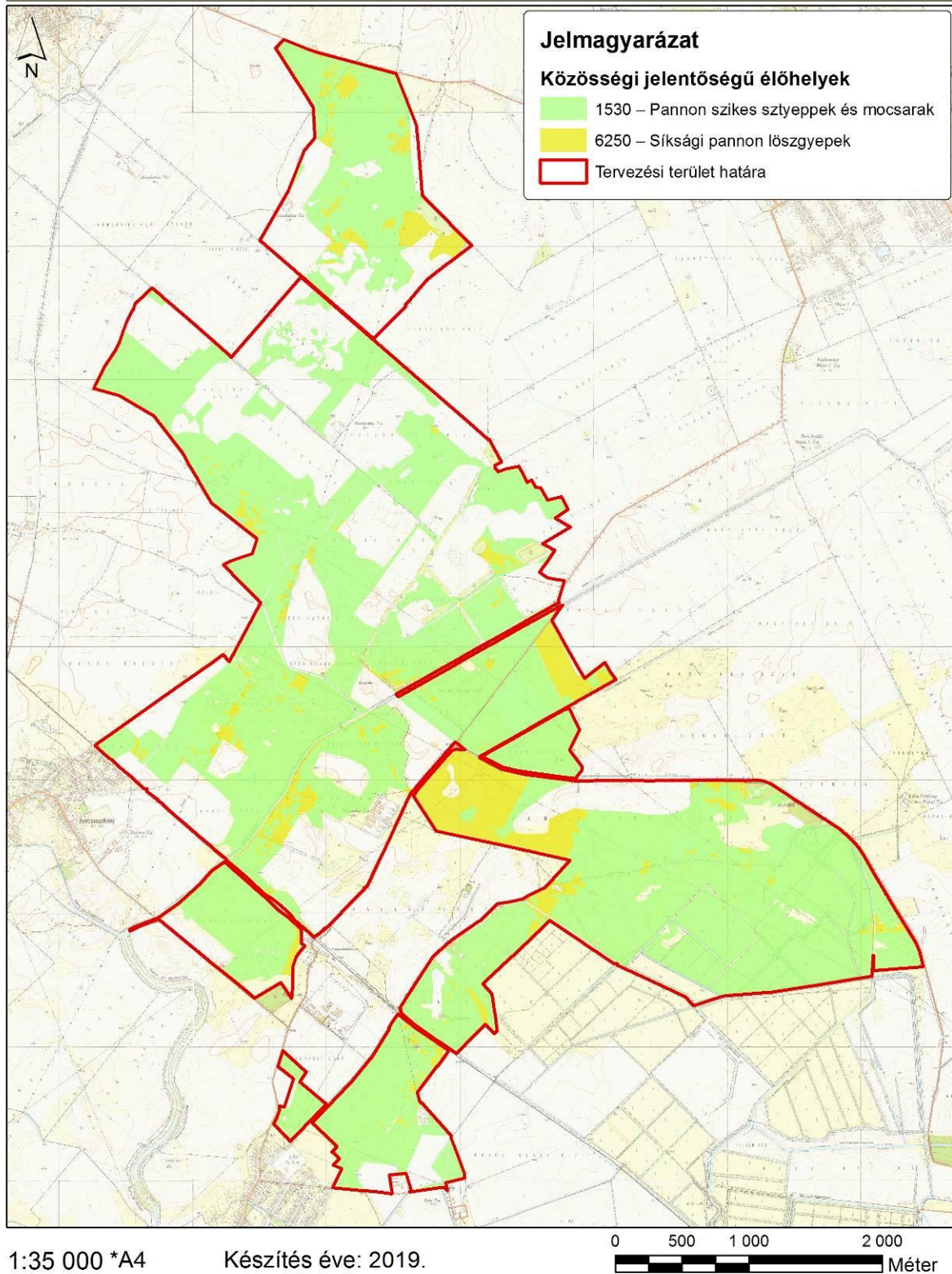
8. ábra: Átfedés országos védett területtel (Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet)

A Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái (HUBN20040) élőhelytérképe

9. ábra: A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján)

A Nagy-fertő - Gulya-gyep - Hamvajárás szikes pusztái (HUBN20040) közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelyeinek térképe

10. ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe

6. Fotódokumentáció

1) kép: Szikes mocsár Átány-nál (Nagy-fertő; KE-1)

2) kép: Betekintő torony a Hamvajárás-dűlőben (KE-2)

3) kép: Nyílt vizű csatorna a Hamvajárásban (KE-2, KE-4)

4) kép: Szikes rét, fasorral (KE-1, KE-5)

7. Jóváhagyó nyilatkozat

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBN20040 Nagy-fertő-Gulya-gyep-Hamvajárás szikes pusztái kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBN20040 Nagy-fertő-Gulya-gyep-Hamvajárás szikes pusztái Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. május „12.”